



The Journal of International Social Science Education



ISSN: 2146-6297 (Online) Dergi wepsayfası: <https://www.dergipark.org.tr/en/pub/issej>

Sınıf öğretmenlerinin sosyal katılım becerisi hakkındaki görüşleri

Ülkühan Şahin & Kadir Karatekin

Önerilen atf: Şahin, Ü., Karatekin, K., (2022). Sınıf öğretmenlerinin sosyal katılım becerisi hakkındaki görüşleri, *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 8(2), 375-412. DOI: 10.47615/issej.1165622

Makale linki: <https://doi.org/10.47615/issej.1165622>




© 2022 Ülkühan Şahin, Kadir Karatekin. Baskılar ve izinler: Yazarlar makalelerini USBED/Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisinde yayınladıktan sonra basılı olarak veya Birinci Baskı olarak çevrimiçi paylaşma iznine sahiptir.

Öne Çıkanlar
Sosyal katılım becerisi erken yaşlarda kazanılması/kazandırılması gerekli olan bir beceri olduğu için sınıf öğretmenlerinin bu konuda sahip olduğu görüş ve düşünceler büyük önem arz etmektedir. Bu çalışma sınıf öğretmenlerinin sosyal katılım becerisini tanımlama, kazandırma ve geliştirme süreçlerindeki düşüncelerini; sosyal katılım beceri düzeyi yüksek ve düşük olan öğrencilerin özelliklerini, öğrencilerin arkadaşlarıyla ve öğretmenleriyle etkileşim ve iletişimlerini; ebeveyn tutumlarının sosyal katılım becerisi üzerindeki etkisini ortaya koymaktadır.

USBED/Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi hakemli bir çevrimiçi dergidir. Bu makale araştırma, öğretim ve özel çalışmalar amacıyla kullanılabilir. Makalenin içeriğinden yalnızca yazarlar sorumludur. Dergi makalelerin telif hakkına sahiptir. Yayıncı, araştırma materyalinin kullanımıyla bağlantılı veya doğrudan veya dolaylı olarak ortaya çıkan herhangi bir kayıp, işlem, talep veya masraf veya zarardan sorumlu tutulamaz.

Tüm yazarlardan, sunulan çalışmalarla ilgili olarak diğer kişi veya kuruluşlarla herhangi bir finansal, kişisel veya diğer ilişkiler dahil olmak üzere herhangi bir fiili veya potansiyel çıkar çatışmasını ifşa etmeleri istenir.

Sınıf öğretmenlerinin sosyal katılım becerisi hakkındaki görüşleri

Ülkühan ŞAHİN 

Sağlık Hizmetleri MYO, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, 06760, Türkiye

Kadir KARATEKİN 

Eğitim Fakültesi, Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu, 37150, Türkiye

ÖZ

Arka Plan: Sosyal katılım becerisi çevremizde aktif bir etkileşime girmemizi sağlayan, böylece toplumsal gelişmeye katkıda bulunan temel bir yaşam becerisidir. Sosyal katılım becerisinin çocukları bireysel, toplumsal ve akademik anlamda etkilediği bilinmektedir. Dolayısıyla erken yaşlarda kazanılması/kazandırılması gerekli olan bir beceri olduğu için sınıf öğretmenlerinin bu konuda sahip olduğu görüş ve düşünceler büyük önem arz etmektedir.

Amaç: Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin, sosyal katılım becerisi ile öğrencilerinin sosyal katılım becerisi kazanma durumları hakkındaki görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması şeklinde tasarlanmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan yarı yapılandırılmış öğretmen görüşme formu 2019/2020 eğitim öğretim yılı, Ankara ili merkez ilçelerinde MEB'e bağlı devlet ve özel ilkokullarında görev yapmakta olan 48 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin analizinde, içerik analizi tekniği kullanılmıştır.

Bulgular: Sınıf öğretmenlerinin sosyal katılım becerisinin alt boyutlarına fazla değinmedikleri, sosyal katılım becerisini daha çok sınıf ve okul içinde algılanan bir kavram olarak gördükleri, sosyal katılım becerisinin en çok sosyalleşme ve iletişim boyutuna değindikleri tespit edilmiştir. Öğretmenlerin öğrencilerine sosyal katılım becerisi kazandırmada karşılaştıkları sorunların başında öğrencilerin utangaç ve çekingen olmalarının geldiği görülmüştür. Öğretmenlerin görüşlerine göre ebeveynlerin çocuklarına sosyal katılım becerisi kazandırmada en fazla karşılaştıkları sorunlar ise çocukların yapabileceklerini ebeveynlerinin yapamaz endişesi faşimaları ve çocukların ailelerinin maddi imkânsızlıklarıdır.

Sonuç: Sınıf öğretmenleri sosyal katılım becerisini daha çok sosyalleşme ve iletişim becerisi olarak algılamaktadır. Öğretmenlere göre öğrencilerin sosyal katılım becerileri üzerinde öğrencilerin kişisel özellikleri, sosyal ilişkileri, teknoloji ile olan etkileşim süreleri etkilidir. Aynı zamanda ebeveynlerin çocuklarına yönelik davranış biçimleri de onların sosyal katılım becerilerini olumlu ya da olumsuz olarak etkilemektedir.

MAKALE TARİHİ

Geliş tarihi
22 Ağustos
2022

Kabul tarihi 12
Ekim 2022

ANAHTAR KELİMELER

Sosyal katılım becerisi, beceri, sosyal bilgiler, sınıf öğretmeni

Makale Türü

Araştırma makalesi.

İLETİŞİM Ülkühan Şahin  ulkuhansahin@aybu.edu.tr  Sağlık Hizmetleri MYO, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, 06760, Türkiye

© 2022 Ülkühan Şahin, Kadir Karatekin

Bu makale Creative Commons Attribution-NonCommercial ile lisanslanmıştır. Lisans,

(<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>) koşulları altında dağıtılan ve ticari olmayan amaçla eserini remix, ince ayar yaparak ya da üzerine geliştirerek kendi eserlerinde kullanılmasına izin verir. Ancak ortaya çıkan yeni eseri benzer lisans ile lisanslamak zorunda değildir.

Bu makale Kadir Karatekin danışmanlığında Ülkühan Şahin tarafından hazırlanan « İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal katılım becerisi kazanma durumlarının incelenmesi » isimli Yüksek Lisans Tezinden üretilmiştir.

Giriş

Günümüz dünyası ekonomik, siyasi ve sosyal alanda çok hızlı bir değişim ve dönüşüm göstermektedir. Bu hızlı değişim ve dönüşüm, sosyal hayatımızda ve sosyal hayatımızın temeli olan eğitim alanında birçok değişmeyi zorunlu hale getirmektedir (Genç ve Eryaman, 2008). Bu değişimin eğitim sistemine yönelik getirileri arasında, öğrencilerin ön plana çıkarılması, bireysel farklılıklara yönelik uygulamaların tasarlanması, bilginin dışında değer ve becerilerin kazanılması ve günlük hayatta uygulanabilmesi sayılabilir (Erdoğan, 2019). Yaşanılan bu gelişmelerden dolayı bilgiyi üreten, fonksiyonel olarak kullanabilen, sorun çözebilen, tartışma mantığına sahip, girişken, gelişmiş iletişim yetkinliği olan, kendini başkalarının yerine koyabilen, içinde yaşadığı topluluğa katkı sağlayabilen (MEB, 2018) bireyler yetiştirmek önem kazanmıştır. Bu özelliklere sahip olacak bireylerin yetiştirilmesi için etkili bir beceri eğitimine ihtiyaç duyulmaktadır.

Özellikle sürdürülebilir bir toplum yapısının sağlanmasında sosyal bilgiler dersinde kazanılan bilgilerin, beceriler aracılığıyla günlük yaşama yansıtılması gerekmektedir. Sosyal bilgiler bunun sağlanması için oldukça uygun bir derstir (Erdoğan, 2019). Sosyal bilgiler öğrencilere ülkesiyle ve dünya ile ilgili konularda duyarlı davranma; farklı zamanlardaki toplumlararası sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel etkileşimi çözümüleme; katılımın önemine inanarak ve farkında olarak toplumsal problemlerin çözülmesi için özgün fikirler oluşturma becerilerini kazandırmayı amaçlar (Kaya ve Ersoy, 2011).

Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (SBDÖP) içinde becerilere ilk kez 2005 yılında yer verilmiştir. Sosyal katılım becerisi de ilk kez bu programda yer almıştır. Bu programda kazandırılması planlanan on beş beceri belirlenmiştir. 2018 yılında hazırlanan programda ise kazandırılması hedeflenen beceri sayısı yirmi yediye çıkarılmıştır. Bu farklılık yaşamdaki değişimin ve insanların bu değişime uyum sağlayabilmesi için lazım olan yeterliklerin değişim ve gelişiminden kaynaklanmaktadır. Aynı zamanda bilişim ve iletişim teknolojisindeki ilerlemelerin normal neticesidir (Akbaba ve Aksoy, 2019).

Yaşanılan toplumsal gerçeklikle yakından ilişkili olan sosyal bilgiler dersi, öğrencilerin okul içinde ve dışındaki öğrenme mekânlarında çevreleri ve diğer insanlarla etkileşim halinde olmalarını sağlayarak; sosyal katılım becerilerini geliştirmek, içinde yaşadıkları toplumun vatandaşlık gerekliliklerini edindirmek ve vatandaş olmaya hazır hale getirmek görevini üstlenmiştir (Deveci, 2005). Araştırmanın konusunu oluşturan sosyal katılım becerisi sosyal bilgiler dersine has becerilerden olup SBDÖP kapsamında kazandırılması gereken en temel becerilerdendir.

Sosyal katılım becerisi temel bir yaşam becerisi olup kişinin çevresiyle aktif bir şekilde etkileşime girmesini sağlar. Bu yanı ile toplumsal ilerlemeye katkıda bulunur. Sağlıklı bir toplum, o toplumu oluşturan her bireyin toplumun yüksek yararı için gereken davranışlar içerisinde olmasını gerektirir. Dolayısıyla toplumun bir ahenk içerisinde işleyişini sürdürebilmesi için her ferдин sosyal katılım davranışları göstermesi beklenir. Sosyal katılım; bireylerin, başkaları için koşulları

iyileştirmesi veya toplumun geleceğini şekillendirmeye yardımcı olmak için aktif olarak toplum hayatına katılmalarıdır (Adler ve Goggin, 2005). Gallant, Smale ve Arai (2010) sosyal katılımı vatandaşları toplumun yararı için harekete geçiren endişe duygusu ve vatandaşların diğer bireylere karşı hissettiği sorumluluk bilinci olarak ifade eder. Bireylerin bu bilince sahip olabilmeleri ve sosyal hayatta aktif olarak yer alabilmesi için küçük yaşlardan itibaren sosyal katılım becerilerinin geliştirilmesi gerekir. Sosyal katılım becerisi, öğrencilerin bilimsel, sosyal, kültürel alanlar ile sanat ve spor alanlarında okul içi ve dışı etkinliklerde bulunmalarını, öğrencilerin kendine güvenmelerini ve sorumluluk duygularını geliştirmelerini, öğrencilerin toplumsal sorunlarla ilgilenerek onlara çözüm yolları bulmalarını amaçlayan ve sosyal bilgiler dersi kapsamındaki becerilerden biridir (MEB, 2005).

Sosyal katılım becerisinin amaçları; öğrencilerin sosyal duyarlılıkların arttırılması, toplumsal problemlerle ilgilenmeleri, problemlere çözüm yolları geliştirmeleri, bu süreçte iş birliği yaparak ve bireysel olarak çalışmaları, mesuliyet alabilmeleri ve projeler gerçekleştirip yürütebilmeleri için birtakım sosyal çalışmalara katılım gerçekleştirmeleri (Öcal ve Altınok, 2012) şeklinde belirtilmektedir. Sosyal katılım becerisi, öğrencilerin bir öğrenme faaliyetine katılması gibi formal süreçlerin yanı sıra; aile içi iş bölümüne, akran ilişkilerine, akrabalık ve komşuluk ilişkilerine katılım gibi toplumsal çevreyle ilgili informal süreçleri de içermektedir (Ocakcı ve Samancı, 2018).

Sosyal katılım becerisinin çocukların hayatının her alanında büyük bir öneme sahip olduğu, çocukları bireysel, toplumsal, akademik anlamda etkilediği görülmektedir. Konuyla ilgili yapılan çalışmalardan (Coşkun, 2020; Alabaş, 2018; Kara Yılmaz, 2017; Memişoğlu, 2016; Sömen, 2016; Seyhan,2014; Karatekin, Kuş ve Meryem, 2014; Çelikkaya, 2011; Altınok, 2012; Hayırsever, 2010; Shuler, 2010; Krantz, 1982) elde edilen bilgiler ışığında sosyal katılım becerisinin kazandırılması sürecinde diğer becerilerde de olduğu gibi birçok özelliğin etkili olduğu görülmektedir. 2018 SBDÖP’de beceriler yerini almıştır ancak programda sosyal katılım becerisinin diğer becerilerde olduğu gibi sadece adının yazıldığı, öğretimi ve uygulama aşamasına dair ayrıntılara yer verilmediği görülmektedir. Oysaki bu dersin uygulayıcıları olan öğretmenlerin bu becerilerin kazandırılması noktasında belirli bir bilgiye ve donanıma sahip olmaları gerekmektedir. Ancak öğretmenler, programda yer alan temel becerilerin öğretimi noktasında, yeterli bilgiye sahip değildir ve beceri kazandırma sürecinde problem yaşamaktadırlar (Mutluer, 2013). Bu nedenle öğretmenlerin genelde beceri eğitimi ve özelde de sosyal katılım becerisi hakkındaki görüşlerinin tespit edilmesi bu becerilerin öğrencilere etkili bir biçimde kazandırılması açısından önem arz etmektedir. Bu araştırmanın amacı da öğrencilerine 4. Sınıfta sosyal bilgiler dersi kapsamında sosyal katılım becerisi kazandırma sorumluluğu olan sınıf öğretmenlerinin sosyal katılım becerisi hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmaktır.

Problem Cümlesi

Sınıf öğretmenlerinin sosyal katılım becerisi hakkındaki görüşleri nelerdir?

Alt Problemler

1. Sınıf öğretmenlerine göre sosyal katılım becerisi yüksek/düşük olan öğrencilerin özellikleri nelerdir?
2. Sınıf öğretmenlerine göre sosyal katılım becerisi yüksek/düşük olan öğrencilerin arkadaşlık ilişkileri nasıldır?
3. Sınıf öğretmenlerine göre sosyal katılım becerisi yüksek/düşük olan öğrencilerin öğretmenleriyle iletişim ve etkileşimi nasıldır?
4. Sınıf öğretmenlerine göre öğrencilerin sosyal katılım becerisi üzerinde etkili olan faktörler nelerdir?
5. Sınıf öğretmenlerinin sosyal katılım becerisi düşük olan öğrenciler için yaptıkları uygulamalar nelerdir?
6. Sınıf öğretmenlerine göre öğrencilerin sosyal katılım becerilerini geliştirmek için öğretmenlerin sınıf içinde ve okul dışında yaptıkları uygulamalar nelerdir?
7. Sınıf öğretmenlerine göre öğretmenlerin, sosyal katılım becerisi kazandırmada karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
8. Sınıf öğretmenlerine göre ebeveynlerin, sosyal katılım becerisi kazandırmadaki etkisi nedir?
9. Sınıf öğretmenlerine göre ebeveynlerin, çocuklarının sosyal katılım becerilerini geliştirmeleri için yapması gerekenler nelerdir?
10. Sınıf öğretmenlerine göre ebeveynlerin çocuklarına sosyal katılım becerisi kazandırmada karşılaştıkları sorunlar nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma, öğretmenlerin sosyal katılım becerisi hakkındaki düşüncelerini belirlemek için nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması olarak desenlenmiştir. Durum çalışması sınırlandırılmış zamanda araştırmacı bir veya birkaç durumu gözlem, görüşme, doküman ve rapor gibi veri toplama araçları kullanarak derinlemesine incelediği ve durumların tanımlandığı nitel bir araştırma yaklaşımıdır (Creswell, 2007). Bu bağlamda araştırmada sınıf öğretmenlerinin sosyal katılım becerisi hakkındaki düşünceleri görüşme tekniği kullanılarak ortaya konulmuştur.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2019/2020 eğitim öğretim yılı, Ankara ili merkez ilçelerinde MEB'e bağlı devlet ve özel ilkokullarında görev yapmakta olan 48 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada, öğretmenlerin sosyal katılım becerisi hakkındaki düşüncelerini belirlemek amacıyla, araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan yarı yapılandırılmış öğretmen görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde araştırmacı, önceden hazırladığı sorularla görüşmeyi gerçekleştirir. Buna karşın araştırmacı görüşme sırasında, görüşmenin akışına bağlı olarak soruların sırasını, soruların soruluş şeklini değiştirebilir, değişik yan ya da alt sorularla görüşmenin akışını etkileyebilir, kişinin yanıtlarını açmasını ve derinleştirmesini sağlayabilir (Türnüklü, 2000). İlgili literatüre bağlı kalınarak hazırlanan ve 9 maddeden oluşan öğretmen görüşme formu, öğretmenlerin sosyal katılım becerisi ile ilgili düşüncelerine, sosyal katılım becerisi yüksek ve düşük olan öğrencilerin özelliklerine, öğretmenlerin sosyal katılım becerisini geliştirmek için yaptıklarına, sosyal katılım becerisi üzerinde etkili olan faktörlere, öğretmenlerin ve ebeveynlerin sosyal katılım becerisi kazandırmadaki rollerine ve sosyal katılım becerisini kazandırma sürecinde karşılaşılan problemlere ilişkin soruları içermektedir. Soruların, öğretmenlerin sosyal katılım becerisi hakkındaki düşüncelerini net ve anlaşılır bir şekilde ifade edebilecekleri özellikte olmasına dikkat edilmiştir. Araştırmacı tarafından hazırlanan öğretmen görüşme formu için bir sosyal psikolog, üç akademisyen, bir sosyal bilgiler öğretmeni ve iki rehber öğretmen olmak üzere toplamda yedi uzmandan görüş alınmıştır. Uzman görüşlerinin ardından gerekli düzeltmeler yapılarak “Yarı Yapılandırılmış Öğretmen Görüşme Formuna” son şekli verilmiştir.

Veri Toplama Süreci

Araştırma için öncelikle, Ankara Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden, araştırmacı tarafından belirlenen Ankara ili merkez ilçelere bağlı, devlet ve özel ilkokullarda uygulamanın yapılmasıyla ilgili onay alınmıştır. Veri toplama sürecinde ilk olarak okullara gidilmiş ve gönüllülük esasına göre öğretmenlerin uygun oldukları zaman dilimi için randevu alınmıştır. Görüşmeler yapılırken sessiz bir ortamda olunmasına dikkat edilmiş bu yüzden görüşmeler, müdür yardımcısı odasında ve öğretmenler odasının müsait olduğu zamanlarda öğretmenler odasında gerçekleştirilmiştir. Öğretmenin onayı dâhilinde ses kayıt cihazı kullanılarak yapılan görüşmeler, ortalama 20 ile 25 dakika sürmüştür. 2019/2020 eğitim öğretim yılının güz döneminde 20 sınıf öğretmeniyle yüz yüze görüşme yapıldıktan sonra Türkiye ve Dünya genelinde görülen Covid-19 salgını nedeniyle, eğitim-öğretime uzaktan eğitimle devam edilmesinden dolayı yüz yüze görüşme yapılmaya devam edilememiştir. Bu sebeple hedeflenen 40 öğretmen sayısına ulaşabilmek adına e-posta yoluyla görüşme formu öğretmenlere ulaştırılmış ve öğretmenler görüşme formunu internet üzerinden doldurmuştur. Böylece toplamda 48 sınıf öğretmenine yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanarak hedeflenenden fazla sayıya ulaşılmıştır.

Verilerin Analizi

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin analizinde, içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi verileri tanımlama, verilerin içinde saklı olabilecek gerçekleri ortaya çıkarma, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirme ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlama işlemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmada, görüşmeler ses kayıt cihazı kullanılarak yapıldığı için öncelikle ses kayıt cihazındaki veriler bilgisayar ortamında Word programı üzerinden yazıya dökülerek raporlaştırılmıştır. Araştırmacı tarafından, raporlaştırılan veriler defalarca satır satır okuma tekniği kullanılarak okunmuştur. Araştırmanın amacı ve çerçevesi doğrultusunda kodlar oluşturulmuş, oluşturulan kodlar bir araya getirilerek de temalar oluşturulmuştur. Kodlar ve temalar tekrar gözden geçirilerek öğretmen görüşleri frekans ve yüzdeler ile ortaya konulmuş ve tablolar oluşturulmuştur. Araştırmanın bulgular kısmında oluşturulan tabloların altında doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Öğretmenler Ö1, Ö2, Ö3, ... şeklinde kodlanmıştır.

Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışmaları

Araştırmanın iç geçerliğini, dış geçerliğini, iç güvenilirliğini ve dış güvenilirliğini sağlamak amacıyla literatürde tavsiye edilen stratejiler takip edilmiştir. İç geçerliliğin sağlanması için öğretmenlerle yapılan görüşmeler olabildiğince uzun tutulmaya çalışılmış, derinlemesine veri toplamak amacıyla öğretmenlerin görüşlerini rahatlıkla ifade edebilecekleri bir ortam oluşturulmuştur. Bunun yanı sıra öğretmenlerle ön görüşmeler yapılmış ve araştırmanın amaçları hakkında bilgi sahibi olmaları sağlanmıştır. Araştırmanın dış geçerliğini sağlamak amacıyla ayrıntılı betimleme stratejisinden faydalanılmıştır. Yöntem bölümünde takip edilen adımlar ayrıntılı olarak betimlenmiştir.

Tutarlık incelemesi stratejisinden faydalanılarak araştırmanın iç güvenilirliği sağlanmıştır. Çalışma grubunda yer almayan bir uzmana çalışma hakkında bilgi verilerek çalışmayı tutarlılık yönünden değerlendirmesi istenmiştir. Çalışmanın tutarlı bir yapıya sahip olduğu uzman değerlendirmesiyle ortaya konulmuştur. Bununla birlikte teyit incelemesi kullanılarak çalışmanın dış güvenilirliği belirlenmiştir.

Bulgular

Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Katılım Becerisiyle İlgili Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlar

Öğretmenlerin sosyal katılım becerisiyle ilgili görüşleri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Öğretmenlerin Sosyal Katılım Becerisine Ait Görüşleri

	Sosyal Katılım Becerisi	F	%
1	Etkinliklere katılmaya istekli olma.	34	11,49
2	Çevresindekilerle/arkadaşlarıyla kolayca iletişim kurma.	32	10,81
3	Topluma ait hissetme/toplumda yer edinme.	28	9,46
4	İçinde yaşadığı çevreye/topluma katkıda bulunma.	28	9,46
5	Grupla uyum içinde çalışma.	26	8,78
6	Gönüllü hizmet faaliyetlerine katılma.	23	7,77
7	Yaşadığı çevreye uyum sağlama.	20	6,76
8	Toplumsal sorunların farkında olma.	20	6,76
9	Çevresindeki sorunların çözümünde etkili olma.	20	6,76
10	Topluluk önünde rahat bir şekilde fikirlerini söyleme.	18	6,08
11	Aktif görev alma.	17	5,74
12	Bağımsız olarak faaliyetlerde bulunma.	15	5,07
13	Bir grubun üyesi olarak faaliyetlerde bulunma.	15	5,07
	Toplam	296	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi sınıf öğretmenleri sosyal katılım becerisini tanımlarken toplamda 13 görüşe yer vermişlerdir. Bu görüşler arasında en fazla etkinliklere katılmaya istekli olma; en az ise çevresindekilerle / arkadaşlarıyla kolayca iletişim kurma görüşü vurgulanmıştır. Bağımsız olarak faaliyetlerde bulunma ve bir grubun üyesi olarak faaliyetlerde bulunma ifadeleri ise sosyal katılım becerisini tanımlamak için en az kullanılan ifadeler arasında yer almıştır. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin bazıları şu şekildedir: (Ö.34) *Sınıfta yapılan etkinliklere, faaliyetlere öğrencinin katılmaya istekli olması, arkadaşlarıyla/çevresiyle kolayca iletişim kurması, uyumlu bir şekilde çalışabilmesi gerektiğinde oyun kurucu olabilmesi rolleri dağıtabilmesi fikirlerini rahat dile getirebilmesi, çevresinden kopuk olmaması ve çevresindeki sorunlara çözüm bulup katkı sağlamasıdır. (Ö.28) İstekli hizmet etkinliklerine dahil olma, bu etkinliklerde etkin görev alma, bireysel veya grupla birlikte uyumlu bir şekilde faaliyetlerde bulunmaktadır. (Ö.18) Kişilerin tek başına ya da bir grubun üyesi olarak sosyal çevresine, yaşadığı topluma katılma ve katkıda bulunma becerisidir.* Bu bulgulardan yola çıkarak öğretmenlerin, sosyal katılım becerisini daha çok iletişim ve sosyalleşme boyutlarıyla algıladıkları söylenebilir.

Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Katılım Becerisi Yüksek Olan Öğrencilerin Özellikleriyle İlgili Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 2’de sınıf öğretmenlerinin sosyal katılım becerisi yüksek olan öğrencilerin özellikleriyle ilgili görüşleri görülmektedir.

Tablo 2. Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Katılım Becerisi Yüksek Olan Öğrencilerin Özelliklerine İlişkin Görüşleri

	Sosyal Katılım Becerisi Yüksek Olan Öğrencilerin Özellikleri	F	%
1	Selamlaşma becerisi gösterir.	37	6,57
2	Kişiler arası ilişkilerde olumlu ve olumsuz duygularını ifade edebilir.	36	6,39
3	Özgüven sahibidir.	36	6,39
4	Bireysel farklılıkları kabul eder.	30	5,33
5	Bir konuda konuşma başlatabilir.	28	4,97
6	İyi bir dinleyicinin özelliklerini gösterir.	25	4,44
7	Sınıf içindeki sorumluluklarının farkına varır.	25	4,44
8	Liderlik özelliği gösterir.	25	4,44
9	Davranışlarında gördüğü hataları tanımlar.	24	4,26
10	Bireysel farklılıkları tanıır.	24	4,26
11	Akademik başarısı yüksektir.	24	4,26
12	Teşekkür etme davranışı gösterir.	23	4,09
13	Başkalarının duygularını anlar.	23	4,09
14	Bireysel farklılıkları takdir eder.	23	4,09
15	Sınıf içindeki sorumluluklarını yerine getirir.	23	4,09
16	Bir konuda konuşmayı sürdürebilir.	21	3,73
17	Davranışlarında gördüğü hataları değiştirme yollarını açıklar.	21	3,73
18	Hayır denmesi gereken durumlarda hayır diyebilir.	21	3,73
19	Alay edilmeye baş etme yollarını bilir.	17	3,02
20	Sınıf içi ve dışı etkinliklere katılmaya isteklidir.	17	3,02
21	Hatalı davranışları için özür diler.	16	2,84
22	Akranları tarafından tercih edilen kişidir/popülerdir.	15	2,66
23	Her zaman yardımlaşmaya hazırdır.	13	2,31
24	Pozitif ve sevecendir.	9	1,6
25	Farklı fikirlere saygı gösterir.	7	1,24
	Toplam	563	100

Tablo 2’de sınıf öğretmenleri sosyal katılım becerisi yüksek olan öğrencilerin toplamda 25 özelliğini sıralamıştır. Bu özellikler arasında en fazla selamlaşma becerisi gösterir, kişiler arası ilişkilerde olumlu ve olumsuz duygularını ifade eder ve özgüven sahibidir özellikleri; en az ise farklı fikirlere saygı gösterir özelliği vurgulanmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin bazıları şu şekildedir: (Ö.10) *Günlük yaşamında selamlaşma becerisi gösterir. Bir konuda topluluk içinde konuşmaya başlayıp bu konuşmayı devam ettirebilir. Gerektiği zamanlarda*

teşekkür eder. Özeleştirisi ile hatalı tavırlarını belirleyip gerekli değişiklikler için işlem sırasını oluşturur ve düzeltme konusunda gerekli adımları atar. Hatalı tavırları nedeniyle özür dileyebilir, çevresindekilerin ve diğer insanların duygularını anlar, kişiler arası ilişkilerde olumlu ve olumsuz duygularını ifade edebilir, iyi bir dinleyicinin özelliklerini gösterir, bireysel farklılıkları tanır ve kabul eder, kendinin ve diğerlerinin önemini kabul eder, toplum içinde farklılıkları tanır, kabul ve takdir etmeyi bilir, sınıf içindeki sorumluluklarının farkına varır ve bunları yerine getirir, hayır denmesi gereken durumlarda hayır diyebilir, alay edilmeye baş etme yollarını bilir, her zaman yardımlaşmaya hazırdır. (Ö.23) Özgüven sahibidir, iletişimi iyidir, çevresindeki insanların fikirlerine saygı gösterir, cesaretlidir, hata yapmaktan korkmaz, sorumluluk sahibidir, temizdir, titizdir, kişisel bakımına özen gösterir.

Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Katılım Becerisi Düşük Olan Öğrencilerin Özelliklerine İlgili Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 3'te Sınıf öğretmenlerinin sosyal katılım becerisi düşük olan öğrencilerin özellikleriyle ilgili görüşleri görülmektedir.

Tablo 3. Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Katılım Becerisi Düşük Olan Öğrencilerin Özelliklerine İlişkin Görüşleri

Sosyal Katılım Becerisi Düşük Olan Öğrencilerin Özellikleri	F	%
1 İçine kapanık.	34	7,13
2 Bir şey anlatması istendiğinde kısa cümlelerle kısa cevaplar vererek geçirir.	34	7,13
3 Arkadaşları arasında çok tercih edilmez.	33	6,92
4 Grup faaliyetlerinde uyumsuzdur.	33	6,92
5 Utangaçtır.	32	6,71
6 Tek başına olmayı tercih eder.	32	6,71
7 Yardım istemez.	31	6,5
8 Akademik başarısı düşük.	30	6,29
9 Kolay arkadaşlık kuramaz.	29	6,08
10 Haksızlığa uğradığında kendisi olumsuz davranışlarla halletmeye çalışır.	27	5,66
11 Sorumluluklarını yerine getirmede zorlanır.	25	5,24
12 Etkinliklerde geri planda kalmayı tercih eder.	25	5,24
13 Yardımcı olmak isteyenlerin yardımını kabul etmez.	23	4,82
14 Kırıcı, agresif bir konuşma tarzı vardır.	21	4,4
15 Hata yapmaktan korkar.	16	3,35
16 Başarısız olmaktan çekinir.	15	3,14
17 Soru sormaz.	12	2,52
18 Yargılama yapmaktan çekinir.	10	2,1
19 Ailesi tarafından önemsenmez.	10	2,1
20 Yeni fikirler üretmede yetersizdir.	5	1,05
Toplam	477	100

Tablo 3 'e göre, sınıf öğretmenleri sosyal katılım becerisi düşük olan öğrencilerin toplamda 20 özelliğini sıralamışlardır. Bu özellikler arasında en fazla bir şey anlatması istendiğinde kısa cümlelerle kısa cevaplar vererek geçiştirir ve içine kapanıktır özellikleri; en az ise hakkında görüş bildirirken yeni fikirler üretmede yetersizdir özelliği vurgulanmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin bazıları şu şekildedir: (Ö.32) *Genellikle sınıf içerisinde sönük durumdadır, söz hakkı almada isteksiz ve çekingen, iletişimi kısa cümleler kısa soru cevaplar üzerine kurulu, yeni fikirler üretmede yetersiz, yeni arkadaş edinmede çekingen, yeni ortama girdiğine gergin.* (Ö.9) *Genellikle içine kapanık, çevresine karşı iletişimi az, kendine güveni gelişmemiş ve akademik başarıları da çok yüksek değildir.* Hem tablo 2 hem de tablo 3'te yer alan öğretmen görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin sosyal katılım becerisine sahip olan ve olmayan öğrenci özellikler hakkında yeterli bilgiye sahip olduğu görülmektedir.

Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Katılım Becerisi Yüksek Olan Öğrencilerin Arkadaşlık İlişkileriyle İlgili Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4'te sınıf öğretmenlerinin sosyal katılım becerisi yüksek olan öğrencilerin arkadaşlık ilişkileriyle ilgili görüşleri görülmektedir.

Tablo 4. Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Katılım Becerisi Yüksek Olan Öğrencilerin Arkadaşlık İlişkilerine İlişkin Görüşleri

Sosyal Katılım Becerisi Yüksek Olan Öğrencilerin Arkadaşlık İlişkileri	F	%
1 İletişim, konusunda iyidir.	33	18,1
2 Etkileşim, konusunda iyidir.	32	17,6
3 Yardımlaşma konusunda iyidir.	25	13,7
4 Dayanışma konusunda iyidir.	23	12,6
5 Liderliğini kabul etmiş kişilerle anlaşır.	22	12,1
6 Akranlarını olduğu gibi kabul eder.	20	11
7 Oyun kuran ve oyunu yönetendir.	15	8,24
8 Sosyal olanlar, sosyal olanlarla daha samimidir.	12	6,59
Toplam	182	100

Sınıf öğretmenleri sosyal katılım becerisi yüksek olan öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerine dair toplamda 8 görüş sıralamıştır. Bu görüşler arasında en fazla arkadaşlarıyla iletişimi ve etkileşiminin iyi olduğu görüşüne; en az ise sosyal olanlar sosyal olanlarla daha samimidir görüşüne yer vermişlerdir. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin bazıları şu şekildedir: (Ö.6) *Sosyal katılım becerisi yüksek olan öğrenciler iletişim ve etkileşim konusunda sorun yaşamadıkları için arkadaşlarıyla kolayca oyun grupları kurarlar, oyunda liderlik yaparlar, yardımlaşmayı severler.* (Ö.2) *Özgüveni yüksek, girişimci, iletişim ve etkileşimi çok iyi, lider olan öğrenciler kendisi gibi olanlarla grup kuruyor.*

Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Katılım Becerisi Düşük Olan Öğrencilerin Arkadaşlık İlişkileriyle İlgili Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 5’te sınıf öğretmenlerinin sosyal katılım becerisi düşük olan öğrencilerin arkadaşlık ilişkileriyle ilgili görüşleri görülmektedir.

Tablo 5. Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Katılım Becerisi Düşük Olan Öğrencilerin Arkadaşlık İlişkilerine Ait Görüşleri

Sosyal Katılım Becerisi Düşük Olan Öğrencilerin Arkadaşlık İlişkileri		F	%
1	Etkileşim, konusunda zayıftır.	31	16,2
2	İletişim, konusunda zayıftır.	30	15,6
3	Oyun ve etkinliklerde belirlenen kurallara uyar, sorgulamaz.	27	14,1
4	Akranları tarafından dışlanır.	26	13,5
5	Yardımlaşma konusunda zayıftır.	25	13
6	Sınıf ortamında mutlaka ortalama bir arkadaşlık ortamları vardır.	20	10,4
7	Akranları tarafından dışlanmaya yatkındır.	18	9,38
8	Oyunlarda tercih edilmez.	15	7,81
Toplam		192	100

Tablo 5’ e göre, sınıf öğretmenleri sosyal katılım becerisi düşük olan öğrencilerin arkadaşlık ilişkileriyle ilgili toplamda 8 görüş belirtmişlerdir. Bu görüşler arasında en fazla arkadaşlarıyla, iletişimi ve etkileşiminin zayıf olduğu görüşleri; en az ise yer verirken oyunlarda tercih edilmez görüşü vurgulanmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin bazıları şu şekildedir: *(Ö.7) Sosyal katılım becerisi düşük olan öğrencilerin arkadaşlarıyla iletişimi ve etkileşimi yeterli düzeyde değildir. Kendini tamamen soyutlamaya yatkın birkaç öğrencim var. Arkadaşlarından yardım istemez ve yardıma ihtiyacı olana kolay kolay yardım etmez. Oyunlarda arkadaşları tarafından tercih edilmez ve dışlanır. Katıldığı oyunlarda kural koyan değil kurala uyan taraftır çünkü çoğu zaman onun için önemli olan sadece oyunda yer almasıdır. Oyundan zevk alıp almaması çok önemli olmaz.*

Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Sosyal Katılım Becerisi Yüksek Öğrencilerin Öğretmenlerle İletişimi / Etkileşimine Ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 6’da sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre sosyal katılım becerisi yüksek olan öğrencilerin öğretmenleriyle iletişimi ve etkileşimi görülmektedir.

Tablo 6. Sosyal Katılım Becerisi Yüksek Olan Öğrencilerin Öğretmenleriyle İletişimi ve Etkileşimi

Sosyal Katılım Becerisi Yüksek Öğrencilerin Öğretmenleriyle İletişimi ve Etkileşimi	F	%
1 Öğretmeniyle iletişim başlatır, sürdürür.	38	31,67
2 Etkileşimi iyidir.	37	30,83
3 Problemlerini rahatça ifade eder.	35	29,17
4 Çözüm önerileri sunar.	10	8,33
Toplam	120	100

Tablo 6’ya göre, sınıf öğretmenleri sosyal katılım becerisi yüksek olan öğrencilerin öğretmenleriyle iletişim ve etkileşimine ilişkin toplamda 4 özellik sıralamıştır. Bu özellikler arasında en fazla öğretmeniyle iletişim başlatır, sürdürür, öğretmeniyle etkileşimi iyidir ve öğretmenlerine problemlerini rahatça ifade eder özellikleri; en az ise çözüm önerileri sunar özelliği vurgulanmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin bazıları şu şekildedir: (Ö.26) *Sosyal katılım becerisi yüksek olan öğrenciler benimle iletişim kurarken daha kendinden emin ve daha sürece hâkim bir duruş sergiliyorlar ve bir sıkıntılarını olduğu zaman çok rahat bir şekilde gelip problemlerini anlatıyor ve çözüm önerileri de sunuyorlar.* (Ö.40) *Sosyal katılım becerisi yüksek olan öğrenciler hiç çekinmeden istediği konuda her türlü soruyu sorup karşılıklı tartışabiliyor herhangi bir konu üzerinde fikirlerini söylemekten çekinmiyor.*

Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Sosyal Katılım Becerisi Düşük Öğrencilerin Öğretmenlerle İletişimi ve Etkileşimine Ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 7’de sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre sosyal katılım becerisi düşük olan öğrencilerin öğretmenleriyle iletişimi ve etkileşimi görülmektedir.

Tablo 7. Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Sosyal Katılım Becerisi Düşük Olan Öğrencilerin Öğretmenleriyle İletişimi ve Etkileşimi

Sosyal Katılım Becerisi Düşük Öğrencilerin Öğretmenleriyle İletişim ve Etkileşimi	f	%
1 İletişim başlatıp sürdüremez.	39	29,3
2 İlk adımı öğretmeninden bekler.	37	27,8
3 Etkileşimi sınırlıdır.	30	22,6
4 Öğretmenine mesafeli davranır.	17	12,8
5 Problemlerini paylaşmaz.	10	7,52
Toplam	133	100

Tablo 7'ye göre, sınıf öğretmenleri sosyal katılım becerisi düşük olan öğrencilerin öğretmenleriyle iletişim ve etkileşimiyle ilgili toplamda 5 özellik sıralamıştır. Bu özellikler arasında en fazla iletişim başlatıp sürdüremez ve ilk adımı öğretmeninden bekler özellikleri; en az ise problemlerini paylaşmaz özelliği vurgulanmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin bazıları şu şekildedir: (Ö.19) *Sosyal katılım becerisi düşük olan öğrencilerin iletişimi benimle hep mesafeli ve sınırlıdır. Öğrenci yanlış bir şey söylersem ya da bir hata yaparsam endişesi taşıdığı için çok fazla iletişim içinde olmuyor. İletişim için ilk işareti ilk teşviki benden bekliyor.* Tablo 4, tablo 5, tablo 6 ve tablo 7'de yer alan öğretmen görüşlerine göre öğretmenlerin sosyal katılım becerisi yüksek olan ve düşük olan öğrencilerin arkadaşları ve öğretmenleri ile ilişkilerinde daha çok iletişim ve etkileşimi öne çıkardıkları görülmektedir.

Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Sosyal Katılım Becerisi Üzerinde Etkili Olan Faktörlere Ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 8'de sınıf öğretmenlerinin sosyal katılım becerisi üzerinde etkili olan faktörlerle ilgili görüşleri görülmektedir.

Tablo 8. Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Katılım Becerisi Üzerinde Etkili Olan Faktörlere İlişkin Görüşleri

	Sosyal Katılım Becerisi Üzerinde Etkili Olan Faktörler	f	%
1	Kişisel özellikler.	41	39,8
2	Ailenin tutum ve davranışları.	37	35,9
3	Öğretmenin tutum ve davranışları.	25	24,3
	Toplam	103	100

Tablo 8'e göre, sınıf öğretmenleri sosyal katılım becerisi üzerinde etkili olan toplamda 3 görüş sıralamıştır. En fazla kişisel özellikleri ve ailenin tutum ve davranışları görüşleri en az ise öğretmenin tutum ve davranışları görüşü vurgulanmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin bazıları şu şekildedir: (Ö.1) *Sosyal katılım becerisi üzerinde etkili olan faktörlerin kişilik özellikleri ve ailenin tutumu olduğunu düşünüyorum.* (Ö.22) *Sosyal katılım becerisi üzerinde ilk olarak aile daha sonra öğretmen ve çocuğun kişisel özellikleri olumlu ve olumsuz birçok etkiye sahiptir.* Bu bulgulara göre öğretmenler, sosyal katılım becerisi üzerinde daha çok kişisel özellikler ve aile tutum ve davranışlarının etkili olduğunu savunmaktadır. Katılımcılar çevresel faktörler içerisinde medyanın ve teknolojinin sosyal katılım becerisi üzerindeki etkisine ait herhangi bir görüş belirtmemişlerdir.

Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Katılım Becerisi Düşük Olan Öğrencileri İçin Yaptıkları Uygulamalara Ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 9’da sınıf öğretmenlerinin sosyal katılım becerisi düşük olan öğrencileri için yaptıkları uygulamalarla ilgili görüşleri görülmektedir.

Tablo 9. Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Katılım Becerisi Düşük Olan Öğrencileri İçin Yaptıkları Uygulamalara İlişkin Görüşleri

Öğretmenlerin Sosyal Katılım Becerisi Düşük Öğrenciler İçin Yaptıkları Uygulamalar	f	%
1 Belirli gün ve haftalarda görev almalarını sağlarım.	41	14,4
2 Kendilerini özgürce ifade etmelerini sağlarım.	34	11,9
3 Okul içinde düzenlenen sosyal faaliyetlere katılmalarını teşvik ederim.	32	11,2
4 Kendilerini özgürce soru sorabilmelerini sağlarım.	30	10,5
5 Sınıf içinde kaynaştırma etkinlikleri düzenlerim.	28	9,82
6 Öğrencilerime kendilerini oldukça rahat, bir ortam sağlamaya çalışıyorum.	20	7,02
7 Oyunlarda liderlik görevi vererek oyunu yönetmesini isterim.	20	7,02
8 Ders içinde ve dışında sürekli motive ederim.	18	6,32
9 Aileler ile iletişimi iyi tutmaya çalışırım.	16	5,61
10 Yardım kuruluşlarını tanıtırım.	15	5,26
11 Öğrencilerime kendilerini oldukça huzurlu bir ortam sağlamaya çalışıyorum.	12	4,21
12 Öğrencilerime kendilerini oldukça güvenli bir ortam sağlamaya çalışıyorum.	10	3,51
13 Empati yaparım ve bunu ona hissettiririm.	5	1,75
14 Mahallede yapılabilecek yardımlaşma dernek ve kuruluşlarına aileleri ile giderek tanımları, sağlarım.	4	1,4
Toplam	285	100

Tablo 9’a göre, sınıf öğretmenleri sosyal katılım becerisi düşük olan öğrenciler için yaptıkları uygulamalarla ilgili toplam 14 görüş sıralamıştır. En fazla belirli gün ve haftalarda görev almalarını sağlarım ve kendilerini özgürce ifade etmelerini sağlarım görüşleri; en az ise yakın çevresindeki dernek ve kuruluşlara aileleri ile giderek tanımlarını sağlarım ile empati yaparım ve bunu ona hissettiririm görüşleri vurgulanmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin bazıları şu şekildedir: (Ö.12) *Sosyal katılım becerisi düşük olan öğrencilerime düşündüklerini rahatça ifade edebileceklerini hissettiriyorum ve elimden geldiğince özgür bir sınıf ortamı oluşturmaya çalışıyorum, her öğrencinin söz hakkı almasını sağlıyorum, onlarla daha çok iletişim kurmaya özen gösteriyorum, sorumluluklar veriyorum özellikle belirli gün ve haftalarda mutlaka görevleri oluyor.(Ö.5) Öğrencilerime kişilik özelliklerine göre sorumluluklar veriyorum, empati yapıyorum ve bunu hissetmesini sağlıyorum, özellikle sosyal ortamlarda bulunmasını çok önemsiyorum ve bunun için çevresinden haberdar olmasını sağlıyorum ve aile rehberliğinde dernek ve kuruluşlara gitmesini ve tanınması için çabalıyorum, Belirli gün ve haftalarda görevlendiriyorum.* Bu bulgulara göre öğretmenlerin sosyal katılım becerisi düşük olan öğrencileri için daha çok örtük programdan yaralandıkları söylenebilir.

Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Öğrencilerin Sosyal Katılım Becerisini Geliştirmek İçin Öğretmenlerin Sınıf İçinde ve Okul Dışında Yaptıkları Uygulamalara Ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 10’da sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerin sosyal katılım becerisini geliştirmek için sınıf içinde ve okul dışında yaptıkları uygulamalarla ilgili görüşleri görülmektedir.

Tablo 10. Sınıf Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Sosyal Katılım Becerisini Geliştirmek İçin Öğretmenlerin Sınıf İçinde ve Okul Dışında Yaptıkları Uygulamalara İlişkin Görüşleri

Öğrencilerin Sosyal Katılım Becerilerini Geliştirmek İçin Sınıf İçinde ve Okul Dışında Öğretmenlerin Yaptığı Uygulamalar	f	%
1 Grup içinde özel görevlendirmeler yaparım.	28	21,7
2 Sosyalleşme becerilerinin gelişmesine çalışırım.	24	18,6
3 Sınıf dışında herhangi bir sosyal faaliyete katılımını desteklerim.	21	16,3
4 Okul dışında öğrencilerimle ve velilerimle vakit geçiririm.	20	15,5
5 Dünyada ve ülkemizde yaşanan güncel olayları tartışırız.	15	11,6
6 Yapılan okul gezilerinde öğrencilerimize özel bazı görevler veririm.	13	10,1
7 Okuldaki beceri tasarım atölyelerini etkili bir şekilde kullanmaya çalışırım.	8	6,2
Toplam	129	100

Tablo 10’a göre, sınıf öğretmenleri sosyal katılım becerisi düşük olan öğrenciler için sınıf içinde ve okul dışında yaptıkları uygulamalarla ilgili toplamda 7 görüş sıralamıştır. Bu görüşler arasında en fazla grup içinde özel görevlendirmeler yaparım görüşü; en az ise okuldaki beceri tasarım atölyelerini etkili bir şekilde kullanmaya çalışırım görüşü vurgulanmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin bazıları şu şekildedir: *(Ö.21) Öğrencilerimin sosyal katılım becerisini geliştirmek için gruplar kurarım ve onlara grup içinde mutlaka özel görevler veririm, düzenlenen okul gezilerine katılmalarını sağlarım, okulun bütün imkânlarından faydalanmaları için elimden geleni yaparım, özellikle beceri tasarım atölyelerinin bu konuda çok etkili olduğunu düşünüyorum, sosyal faaliyetlere katılımını her zaman çok önemserim ve desteklerim, velilerimle sürekli iletişim halindeyim.*

Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Katılım Becerisi Kazandırmada Karşılaştığı Sorunlarla İlgili Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 11’de sınıf öğretmenlerinin sosyal katılım becerisi kazandırmada karşılaştığı sorunlarla ilgili görüşleri görülmektedir.

Tablo 11. Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Katılım Becerisi Kazandırmada Karşılaştığı Sorunlara İlişkin Görüşleri

Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Katılım Becerisi Kazandırmada Karşılaştıkları Sorunlar	f	%
1 Bu öğrencilerin utangaç davranmaları.	44	22,7
2 Bu öğrencilerin çekingen davranmaları.	43	22,2
3 Bu öğrencilere akranlarının olumsuz tepkiler göstermeleri.	22	11,3
4 Bu öğrencilerin sosyalleşme faaliyetlerinden uzak kalmayı tercih etmeleri.	20	10,3
5 Bu öğrencilerin hata yapmaktan korkmaları.	19	9,79
6 Ailenin tutum ve davranışları.	17	8,76
7 Okulun imkânları.	14	7,22
8 Ailelerin sosyo ekonomik durumu.	11	5,67
9 Bu öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre davranacak yeterli zamanın olmaması.	4	2,06
Toplam	194	100

Tablo 11 incelendiği zaman sınıf öğretmenlerinin sosyal katılım becerisi kazandırmada karşılaştıkları sorunlara dair toplamda 9 görüş sıraladıkları tespit edilmiştir. Bu görüşler arasında en fazla öğrencilerin utangaç ve çekingen davranmaları görüşü; en az ise bu öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre davranacak yeterli zamanın olmaması görüşü vurgulanmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin bazıları şu şekildedir: *(Ö.31) Öğrencilerimin özgüvenlerinin yeterli olmaması, akranlarının olumsuz davranışlarından ötürü hata yapmaktan korkmaları, kendilerini ifade etmekte utangaç ve çekingen davranmaları, ailelerin tutum ve davranışları, ailelerin maddi ve kültürel durumları, öğrenciyle daha fazla iletişim ve etkileşim içinde olmak için yeterli zamanın olmaması en çok zorlandığım durumlar.*

Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Katılım Becerisi Kazandırmada Ebeveyn Etkisiyle İlgili Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 12’de sınıf öğretmenlerinin sosyal katılım becerisi kazandırmada ebeveyn etkisiyle ilgili görüşleri görülmektedir.

Tablo 12. Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Katılım Becerisi Kazandırmada Ebeveyn Etkisine İlişkin Görüşleri

	Sosyal Katılım Becerisi Kazandırmada Ebeveyn Etkisi	f	%
1	Çocuklarının duygu ve düşüncelerini önemsemeleri.	42	25,8
2	Ebeveynlerin bilinçli olması.	25	15,3
3	Ebeveynlerin çocuğu birey olarak görmesi.	24	14,7
4	Ebeveynlerin sosyo-ekonomik durumu.	22	13,5
5	Çocuğu bastırıp dışlamamaları.	20	12,3
6	Çocuğu desteklemeleri.	19	11,7
7	Yargılayıcı, hata yapmaya fırsat tanımayan ebeveyn tutumu.	11	6,75
	Toplam	163	100

Tablo 12’ye göre, sınıf öğretmenleri, ebeveynlerin çocuklarına sosyal katılım becerisi kazandırmada etkisinin olduğunu düşünmektedir. Ebeveynlerin çocuklarının duygu ve düşüncelerini önemsemeleri sınıf öğretmenleri tarafından en fazla tekrarlanan görüş olurken; yargılayıcı, hata yapmaya fırsat tanımayan ebeveyn tutumu ise en az tekrarlanan görüş olmuştur. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin bazıları şu şekildedir: (Ö.17) *Ebeveyn etkisinin sosyal katılım becerisi kazandırmada çok önemli olduğunu düşünüyorum. Çocuk ilk olarak ailede şekillenir, ailenin tutum ve davranışları çocuğun kişilik özelliklerini oluşturur. Çocuk ailesi tarafından önemsendiğinin farkına varırsa bir birey olduğunu anlar, ama tam tersi olursa yargılayan, baskıcı, hata yapmasına fırsat vermeyen ve özgürlük tanımayan ebeveynlere sahipse sosyalleşme problemi yaşar.* (Ö.39) *Ebeveynlerin sosyal katılım becerisi kazandırmada büyük önemi vardır. Eğitim-öğretim ailede başlar, değerler, beceriler ilk olarak ebeveynler tarafından kazandırılır, çocuklar ebeveynlerinin aynasıdır. Ebeveynlerin sosyo-ekonomik durumları çerçevesinde çocuklarına sosyal katılım becerisi kazandırdığını düşünüyorum. Eğitimli aileler çoğunlukla çocuklarının duygu ve düşüncelerini önemsiyorlar ve çocuklarının sosyal olmaları gerektiği konusunda daha bilinçliler.*

Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Ebeveynlerin Çocuklarının Sosyal Katılım Becerilerini Geliştirmeleri Adına Yapması Gerekenlere Ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 13’de sınıf öğretmenlerinin ebeveynlerin çocuklarının sosyal katılım becerilerini geliştirmeleri adına yapması gerekenlerle ilgili görüşleri görülmektedir.

Tablo 13. Sınıf Öğretmenlerinin Ebeveynlerin Çocuklarının Sosyal Katılım Becerilerini Geliştirmeleri İçin Yapmaları Gerekenlere İlişkin Görüşleri

Çocuklarının Sosyal Katılım Becerilerini Geliştirmek İçin Ebeveynlerin Yapması Gerekenler		f	%
1	Kendilerine güven duymalarını sağlamak.	34	10,15
2	Görevleri başardıklarında takdir etmek.	33	9,85
3	Çocuklara yapabilecekleri görevler vermek.	32	9,55
4	Görevleri yaparken başarmalarına yardımcı olmak.	32	9,55
5	Gidecekleri tiyatro çocukların da götürülmesi.	24	7,16
6	Gidecekleri sinema çocukların da götürülmesi.	24	7,16
7	Çocuklarını bireysel farklılıklarıyla kabul etmeli.	24	7,16
8	Gidecekleri etkinliklere çocukların da götürülmesi.	23	6,87
9	Gidecekleri gezmeye çocukların da götürülmesi.	20	5,97
10	Yapabilecekleri işleri kendilerinin yapması sağlanmalı.	17	5,07
11	Başarısız olduğu konularda cesaretlendirilmeli.	17	5,07
12	Çocuğun kendini rahatça ifade edebileceği bir ortam oluşturmalı.	14	4,18
13	Karar alınırken mutlaka fikirleri sorulmalı.	13	3,88
14	Çocuklarıyla iletişim kopukluğu yaşamamalı.	13	3,88
15	Çocuklarına gerekli zamanı ayırıp onlarla kaliteli vakit geçirmeli.	10	2,99
16	Diğer insanlarla gözetimleri altında iletişim kurmalarını sağlamak.	5	1,49
Toplam		335	100

Tablo 13’e göre, sınıf öğretmenleri, ebeveynlerin çocuklarının sosyal katılım becerilerini geliştirmek için yapabilecekleri 16 görüş sıralamış olup en fazla çocuklara yapabilecekleri görev verip görevi yaparken başarmalarına yardımcı olmak, görevi başardıklarında takdir edip çocukların kendilerine güven duymalarını sağlamak görüşleri; en az ise çocukların diğer insanlarla ebeveynlerin gözetimleri altında iletişim sağlamaları görüşü vurgulanmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin bazıları şu şekildedir: (Ö.30) *Ebeveynler ilk olarak çocuklarına her konuda güvenip bunu çocuğa hissettirmeli. Çocuğunu desteklemeli, her konuda yardımcı olmalı, yapabildiği ve başarabildiği bütün güzel işlerde takdir edip davranışlarını pekiştirmeli. Sosyal birçok aktiviteyi birlikte yapmalı (tiyatro, sinema, piknik, gezi vb.). Aslında işin özü ebeveynin çocuğu bir birey olarak görmesi. Eğer böyle davranırsa çocuk zaten sosyal katılım becerisi gelişmiş olan bir çocuk olur.* (Ö.45) *Ev içinde kararlar alınırken çocukların fikirleri sorulmalı, başarısız olduğu konularda çocuğun üstüne gidilmemeli başarabileceğine dair cesaretlendirilip desteklenmeli, yardımcı olunmalı ve başardığında takdir edilmeli, aile içi ve aile dışı iletişimine önem verilmeli, ebeveynlerin kontrolü altında başkalarıyla iletişime geçmesi sağlanmalı, ebeveyn çocuğuyla kaliteli zaman geçirmeye özen göstermeli.*

Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Ebeveynlerin Çocuklarına Sosyal Katılım Becerisi Kazandırmada Karşılaştıkları Sorunlara Ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 14’te sınıf öğretmenlerinin ebeveynlerin çocuklarına sosyal katılım becerisi kazandırmada karşılaştıkları sorunlarla ilgili görüşleri görülmektedir.

Tablo 14. Sınıf Öğretmenlerinin Ebeveynlerin Çocuklarına Sosyal Katılım Becerisi Kazandırmada Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri

Ebeveynlerin Çocuklarına Sosyal Katılım Becerisi Kazandırmada Karşılaştığı Sorunlar	f	%
1 Çocukların yapabileceklerini yapamaz endişesini taşımaları.	35	19,2
2 Ailenin maddi imkansızlıkları	34	18,7
3 Velinin çocuğuna yeterince vakit ayıramıyor olması	22	12,1
4 Velinin bu konuda bilgi sahibi olmaması	21	11,5
5 Anne-baba çatışması	20	11
6 Çocuklarıyla iletişim kurmakta zorlanmaları	17	9,34
7 Ailenin yaşam tarzı	15	8,24
8 Velinin sosyal ortamlarla etkileşiminin az olması	13	7,14
9 Geniş ailede yaşayan anne babanın pasif durumda kalması	5	2,75
Toplam	182	100

Tablo 14’e göre, sınıf öğretmenleri, ebeveynlerin çocuklarına sosyal katılım becerisi kazandırmada karşılaştıkları sorunlara ilişkin toplamda 9 görüşe yer vermişlerdir. Bu görüşler arasında en fazla çocukların yapabileceklerini yapamaz endişesi taşımaları ve ailenin maddi imkânsızlıkları görüşleri; en az ise geniş ailede yaşayan anne babanın pasif durumda kalması görüşü vurgulanmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin bazıları şu şekildedir: (Ö.30) *Ebeveynlerin karşılaştıkları en büyük sorun toplumsal baskı ve geniş ailede yaşıyor olmaları, daha sonra çocuklarına fırsat vermemeleri (yapamazsın, kırarsın, düşersin, konuşamazsın vb) endişeler içinde olmaları, bilinçli olmamaları, çoğu ebeveynin sosyal olmaması ve çocuğunu da böyle yetiştirmesi olarak görüyorum.* (Ö.21) *Ebeveynlerin sosyal katılım becerisi kazandırmada karşılaştığı sorunlar; maddi problemler, aile içindeki çatışmalar, eşlerden birinin bu becerinin önemini kavrayamamış olması, çocuklarına yeterli zaman ayıramıyor olmalarıdır.*

Tartışma ve Sonuç

Yapılan araştırmada sınıf öğretmenlerinin sosyal katılım becerisini tanımlarken, etkinliklere en fazla katılmaya istekli olma ve çevresindekilerle/arkadaşlarıyla kolayca iletişim kurma ifadelerini tekrarlarlarken; bağımsız olarak faaliyetlerde bulunma ve bir grubun üyesi olarak faaliyetlerde bulunma ifadelerini daha az tekrarladıkları görülmüştür. Sınıf öğretmenleri, sosyal katılım becerisini daha çok sınıf ve okul içinde algılanan bir kavram olarak görmekte ve sosyal katılım becerisinin en çok sosyalleşme ve iletişim boyutuna vurgu yapmaktadırlar. Bir gruba dâhil olma ve grup dinamiklerine uyma özellikleri, sosyal katılım becerisinin öne çıkan alt boyutları arasında yer almasına rağmen öğretmenlerin, en az bu alt

boyuta değinmiş olmaları beklenmeyen bir sonuçtur. Görüşmeler sırasında öğretmenlere “Size göre sosyal katılım becerisi nedir?” şeklinde göreceli bir soru sorulduğu halde, öğretmenlerin hemen hemen hepsinin aynı cevabı vererek, aynı noktalara vurgu yaptıkları tespit edilmiştir. Seyhan (2014) Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal katılım becerisi kavramına ilişkin sahip oldukları algıları, metaforlar yardımıyla ortaya çıkarmayı amaçladığı çalışmasında; öğretmen adaylarının sosyal katılım kavramına ilişkin toplam 43 adet metafor ürettiğini ve sosyal katılım kavramının bir bütün olarak açıklanabilmesi için çok fazla metafora ihtiyacın olduğunu belirtmiştir.

Yapılan araştırmada sınıf öğretmenleri sosyal katılım becerisi yüksek olan öğrencilerin “selamlaşma becerisi gösterir, kişiler arası ilişkilerde olumlu ve olumsuz duygularını ifade eder ve özgüven sahibidir” özelliklerine en fazla yer verirken; “farklı fikirlere saygı gösterir” özellikleri en az yer verilen özellikler olmuştur. Araştırmada ulaşılan bu sonuç öğretmenlerin, sosyal katılım becerisi yüksek olan öğrencilerde iletişim becerisinin daha ön planda olduğu ve farklı fikirlere saygı göstermenin daha az öne çıkan bir özellik olduğunu belirttikleri görülmüştür. Öğretmenlerin sosyal katılım becerisi yüksek olan öğrencilerin özelliklerine iletişim becerisi odağında cevap verdikleri ve katılım kavramını arka planda bırakarak daha çok öğrencilerin sosyal becerilerine göre görüş bildirdikleri görülmüştür. Oysaki sosyal katılım becerisi yüksek öğrencilerin iş birliği içinde çalışma, kendine güvenme, etrafındaki sorunlardan haberdar olma, çözüm üretmeye istekli olma, girişimci olma, yeni durum ve ortamlara uyma, liderlik gibi birçok özelliği bulunmaktadır.

Araştırmada sınıf öğretmenleri, sosyal katılım becerisi düşük öğrencilerin özellikleri arasında bir şey anlatması istendiğinde en fazla kısa cümlelerle kısa cevaplar vererek geçirir ve içine kapanıktır özelliklerini; en az ise yeni fikirler üretmede yetersizdir özelliğini tekrarladıkları görülmüştür. Öğretmenlerin, sosyal katılım becerisi düşük olan öğrencilerin özelliklerini sosyal katılım becerisinin alt boyutlarından uzaklaşarak, daha çok kişisel özellikler ve iletişim becerileri üzerinden cevapladıkları görülmüştür.

Yapılan araştırmada sınıf öğretmenleri, sosyal katılım becerisi yüksek olan öğrencilerin “arkadaşlarıyla iletişimi ve etkileşiminin iyi olduğu görüşlerine en fazla yer verirken; sosyal olanlar sosyal olanlarla daha samimidir” görüşüne en az yer vermişlerdir. Öğretmenler sosyal katılım becerisi yüksek olan öğrencilerin arkadaşlarıyla ilişkileri konusunda görüş bildirirken, öğrencilerin sosyal etkileşim ve iletişim konusunda arkadaşlarıyla sıkıntı yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Sosyal katılım becerisi yüksek olan öğrencilerin sosyal etkileşimi ve iletişimi konusuna değinen Koster ve ark. (2010) en iyi sosyal katılım seviyesi için ilk ikisi arkadaşlık ve etkileşim olan dört ana unsurun sağlanması gerektiğini belirtmişlerdir. Sosyal katılım için bir öğrencinin birkaç arkadaşının olması, olumlu sosyal ilişkilerinin olması ve diğer sınıf arkadaşlarıyla etkileşiminin iyi olmasının gerekli olduğunu söylemişlerdir.

Yapılan araştırmada sınıf öğretmenleri, sosyal katılım becerisi düşük olan öğrencilerin “arkadaşlarıyla iletişimi ve etkileşiminin zayıf olduğu görüşlerine en

fazla yer verirken oyunlarda tercih edilmez” görüşüne en az yer vermişlerdir. Öğretmenler, sosyal katılım becerisi düşük olan öğrencilerin arkadaşlarıyla ilişkileri konusunda görüş bildirirken sosyal katılım becerisinin iki önemli alt becerisi olan iletişim ve sosyal etkileşim konusunda yoğunlaşmışlardır. Sosyal katılım becerisi düşük olan öğrencilerin arkadaşları tarafından oyunlarda oyun arkadaşı olarak seçilememesi görüşünün çok etkili olduğunu belirtmemişlerdir. Dolayısıyla öğretmenlere göre sosyal katılım becerisine sahip olma durumu oyun arkadaşı olarak seçilmeyi en az etkileyen özellik olmuştur. Samancı ve Diş (2014) sosyal becerileri zayıf olan ilkökul öğrencilerinin tutum ve davranışlarını, öğretmen görüşlerine göre değerlendirdikleri çalışmada; sosyal yönden zayıf olan öğrencilerin, öğretmenleri ve arkadaşlarıyla çok iletişim kurmadıkları ve düşüncelerini ifade etmek istemedikleri sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmada sosyal katılım becerisi yüksek olan öğrencilerin öğretmenleriyle iletişim ve etkileşiminin iyi olduğu, sosyal katılım becerisi düşük olan öğrencilerin öğretmenleriyle iletişim ve etkileşim noktasında sıkıntı yaşadıkları görüşleri öğretmenler tarafından en çok tekrarlanan görüşler olmuştur. Öğretmenler tarafından ileri sürülen bu görüşler beklenen niteliktedir.

Yapılan araştırmada sınıf öğretmenleri sosyal katılım becerisi üzerinde öğrencilerin kişisel özelliklerini ve ailenin tutum ve davranışlarını etkili görürken; öğretmenin tutum ve davranışlarını ise daha az etkili görmektedirler. Ayrıca öğretmenler sosyal katılım becerisi üzerinde etkili olan faktörlerden çok azını ifade etmişlerdir. Oysaki sosyal katılım becerisini öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları, içinde yaşadığı toplumun sosyo-ekonomik durumu, aile ortamı, okul ortamı, öğrencinin kendi kişisel özellikleri, akranlar, akran grupları, kitle iletişim araçları gibi etkileyen birçok faktörün olduğu düşünülmektedir.

Yapılan araştırmada sınıf öğretmenleri sosyal katılım becerisi düşük olan öğrenciler için en fazla “belirli gün ve haftalarda görev almalarını sağlarım ve kendilerini özgürce ifade etmelerini sağlarım” görüşlerine yer vermişlerdir. “Yakın çevresindeki dernek ve kuruluşlara aileleri ile giderek tanınmalarını sağlarım ile empati yapar ve bunu ona hissettirim” görüşleri ise en az yer almıştır. Öğretmenlerin cevapları doğrultusunda öğrencilerin sosyal katılım becerilerini geliştirmek için örtük programdan daha çok yararlandıkları görülmektedir. Serhatoğlu (2012) araştırmasında örtük programın sosyal becerilerin kazanım sürecinde olumlu ve olumsuz etkilerinin olduğu sonucuna ulaşmış bu nedenle örtük program uygulanırken gerekli önlemlerin alınması gerektiğini belirtmiştir. Öğretmenlerin, sosyal katılım becerisinin en fazla yakın çevresini ve toplumu ilgilendiren konularda fikir üretme, bu fikri çevresine iletme, görüşme, tartışma, planlama ve eylemde bulunma alt boyutuna göre cevap verdikleri görülmüştür. Hâlbuki öğretmenlerden sosyal katılım becerisi düşük olan öğrenciler için yapabilecekleri birçok şey bulunduğundan sosyal katılım becerisinin diğer boyutlarını da tekrarlamaları beklenirdi. Ludlow’a (1993) göre bunlar; öğrencilerin topluma ve insanlara yardım etmelerini sağlama, hukuk mahkemesi oturumlarına, topluluk kasaba / şehir meclisi toplantılarına, hükümet binası toplantılarına, anayasal tartışmalara vb. katılımı sağlama, önemli bir konuyu desteklemek için bir

kampanya broşürü hazırlamasını sağlama şeklinde sıralanabilir.

Yapılan araştırmada sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin sınıfta ve okul dışında sosyal katılım becerilerini geliştirmek için “grup içinde özel görevlendirmeler yaparım” ifadesi en çok tekrarlanırken, en az tekrarlanan ifade “okuldaki beceri tasarımı atölyelerini etkili bir şekilde kullanmaya çalışırım” olmuştur. Öğretmenler sosyal katılım becerisini geliştirmek için okulda veya okul dışında birçok şey yapabilirler. Nitekim Altınok (2012) çalışmasında sivil toplum örgütlerine üye olan öğrencilerin faaliyetler sonrasında sosyal problemlere olan duyarlılıklarının üye olmayanlara göre oldukça arttığını ve bu durumun sosyal katılım becerisini olumlu anlamda etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin, sosyal katılım becerisi kazandırma konusunda karşılaştıkları sorunların başında öğrencilerin utangaç ve çekingen davranışları gelmektedir. Bu sorunun çözümü için öğretmenlerin öğrencilerinin utangaçlıkla baş edebilmelerini sağlayacak programların uygulaması gerekmektedir. Nitekim Hasdemir (2005) ve Kozanoğlu (2006)’nun lise öğrencileri ile yürüttükleri “sosyal beceri eğitimi” programının öğrencilerin utangaçlık düzeyleri üzerinde olumlu bir etkisinin olduğunu göstermiştir. Araştırmanın bir diğer sonucu ise öğretmenlerin sosyal beceri kazandırma konusunda karşılaştıkları sorunlar karşısında hiçbir öz eleştiri yapmamalarıdır. Bu durum öğretmenlerin kendilerini sosyal katılım becerisini kazandırabilecek yeterlilikte olduklarını göstermektedir. Oysaki Sazak Pınar (2014) ve Yıldız (2017) ise araştırmalarında öğretmenlerin sosyal beceri öğretimi bilgi düzeylerinin yetersizliğini ortaya koymuşlardır.

Yapılan araştırmada sınıf öğretmenleri, ebeveynlerin çocuklarına sosyal katılım becerisi kazandırmada etkisinin olduğunu düşünmektedir. Nitekim Göğer (2018) araştırmasında ebeveynlerin kişilik özellikleri ile çocuklarının sosyal becerileri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu belirlemiştir. Bu araştırmada “Ebeveynlerin çocuklarının duygu ve düşüncelerini önemsemeleri” sınıf öğretmenleri tarafından en fazla tekrarlanan görüş olurken; “yargılayıcı, hata yapmaya fırsat tanımayan ebeveyn tutumu” en az tekrarlanan görüş olmuştur. Öğretmenlerin, ebeveynlerin çocukları üzerinde sosyal katılım becerisi kazandırma noktasında olumlu-olumsuz etkilerinin olduğu konusunda hem fikir oldukları görülmüştür. Öğretmen görüşlerine göre ebeveynlerin, çocuklarında sosyal katılım becerisi geliştirmek için çocuklarını birer birey olarak görmeleri, onların duygu ve düşüncelerini önemsemeleri ve çocuklarını yargılamadan hata yapmalarına fırsat tanımaları gerekmektedir. DeRosier ve Giilliom (2006) çocukların sosyal davranışlarını geliştirmek için ebeveynlere kısa süreli bir eğitim uygulamışlar ve eğitimin sonucunda; ebeveynlerin, çocukların sosyo-duygusal gelişimi üzerinde olumlu etkiler oluşturduğunu görmüşlerdir.

Yapılan araştırmada sınıf öğretmenleri, ebeveynlerin çocuklarının sosyal katılım becerilerini geliştirmek için “çocuklara yapabilecekleri görevler vermek, görevleri yaparken başarımlarına yardımcı olmak, görevleri başardıklarında takdir etmek ve çocukların kendilerine güven duymalarını sağlamak” görüşlerine daha fazla yer vermişlerdir. En az az belirtilen görüş ise “diğer insanlarla ebeveynlerin gözetimleri altında iletişim sağlamaları” olmuştur. Öğretmenlerin görüşlerine

baktığımızda; ebeveynlerden çocuklarına karşı demokratik aile tutumu içinde olmalarını bekledikleri görülmektedir. Demokratik tutuma sahip ailelerde yetişen çocukların genel özelliklerini Ceylan (2017); fikirlerini rahat bir şekilde ifade edebilirler, rahat bir biçimde karar alırlar, sorumluluk alabilirler, yorum yapma yetenekleri gelişmiştir, sosyal açıdan yeterli özelliklere sahiptirler, duygusal gelişimleri istendik yönde oluşmuştur, özgüven düzeyi yüksektir, uyumlu davranışlar sergilerler, işbirliği yetenekleri gelişmiştir, diğer insanlara güvenebilirler, risk alabilirler, huzurlu ve mutludurlar, çevreyi keşfetmeye isteklidirler, şeklinde belirtmiştir. Özyürek (2015), okul öncesi çocukların sosyal beceri düzeyleri ile anne tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi adlı çalışmada; annenin demokratik tutumunun çocukların sosyal beceri düzeyi üzerinde olumlu etkisinin olduğu sonucuna ulaşmıştır. Demokratik aile tutumuna sahip ailelerde yetişen çocukların özelliklerinin, sosyal katılım becerisi yüksek olan öğrencilerin özellikleriyle örtüştüğü görülmektedir. Dolayısıyla sosyal katılım becerisinin demokratik aile tutumuyla ilişkili olduğu söylenebilir.

Yapılan araştırmada sınıf öğretmenleri, ebeveynlerin çocuklarına sosyal katılım becerisi kazandırmada “çocukların yapabileceklerini ebeveynlerinin yapamaz endişesi taşımaları ve çocukların ailelerinin maddi imkânsızlıkları” en fazla karşılaştıkları sorun olarak görülürken, “geniş ailede yaşayan anne babanın pasif durumda kalması” en az karşılaşılan sorun olarak görülmektedir. Sonuç olarak öğretmen görüşlerine göre ebeveynlerin çocuklarına sosyal katılım becerisi kazandırma noktasında karşılaştıkları sorunlar arasında ebeveynlerin çocuklarına güvenmemeleri ya da aşırı koruyucu aile tutumu içinde olmaları, ailelerin maddi imkânlarının yetersiz olması ve çocuğun geniş ailede yaşamasına bağlı olarak anne babanın rol model olmaktan çıkması söylenebilir.

Öneriler

Çalışmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler getirilebilir:

- Öğretim programlarında öğrencilere sosyal katılım becerisinin nasıl kazandırılacağına dair ayrıntılı bilgilere yer verilebilir.
- Öğretmenler öğrencilerinin sosyal katılım becerilerini geliştirmek için örtük programdan etkili ve dikkatli bir şekilde yararlanabilir.
- Öğretmenler, öğrencilerinin sosyal katılım becerilerini geliştirmek adına okul içinde ve okul dışında öğrencileriyle birlikte projeler geliştirerek sosyal katılım becerisini ödevlere dâhil edebilirler.
- Öğretmenler, utangaç olan ve girişken olmayan öğrenciler için okulun psikolojik danışma ve rehber öğretmenlerinden yardım alarak sınıf içinde ve dışında grup etkileşimini içeren sosyal beceri eğitimlerine ve etkinliklere daha fazla yer verebilirler.
- Ebeveynlerin, çocuklarının sosyal katılım becerileri üzerindeki etkisini arttırmak için aile eğitimlerine önem verilebilir.

Araştırmanın Sınırlılıkları ve Gelecek Araştırmalar

Bu çalışma 2019/2020 eğitim öğretim yılı, Ankara ili merkez ilçelerinde MEB'e

bağlı devlet ve özel ilkokullarında görev yapmakta olan 48 sınıf öğretmeninin sosyal katılım becerisi ile öğrencilerinin sosyal katılım becerisi kazanma durumları hakkındaki görüşlerini belirlemek için hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu ve katılımcıların sorulara verdikleri cevaplar ile sınırlıdır. Bu sınırlılıklar dikkate alındığında farklı bölgelerde görev yapan, sınıf öğretmenleriyle benzer nitelikte çalışmaların yapılması alana katkı sağlayacaktır.

Yazar Katkıları

Çalışma fikrinin geliştirilmesi Ü.Ş. ve K.K.; metodolojik olarak tasarımı K.K.; görüşmeler Ü.Ş.; veri ve kaynak toplama, Ü.Ş.; bulguların yorumlanması, Ü.Ş., K.K.; yazma—gözden geçirme ve düzeltme, Ü.Ş.,K.K. Tüm yazarlar makalenin yayınlanmış halini okudular ve kabul ettiler.

Yayın Etiği

Bu makale Kadir Karatekin danışmanlığında Ülkühan Şahin tarafından hazırlanan “*İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal katılım becerisi kazanma durumlarının incelenmesi*” isimli Yüksek Lisans Tezinden üretilmiştir. Katılımcılar, araştırmanın konusu ve amaçlarına yönelik bilgilendirilmiştir. Kişisel bilgilerinin ve görüşme içeriğinin gizliliği ve verilerin araştırma dışında herhangi bir sebeple kullanılmayacağına yönelik açıklama yapılmış ve onam formu düzenlenmiştir. Araştırma için Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi’nden 2022.10.15 karar sayılı etik kurul onayı alınmıştır.

Teşekkür

Araştırmanın katılımcıları olan sınıf öğretmenlerine, görüşmelerin yapılmasına olanak sağlayan okul idarelerine teşekkür ederiz.

ORCID

Ülkühan ŞAHİN  <https://orcid.org/0000-0003-3822-0829>

Kadir KARATEKİN  <https://orcid.org/0000-0003-3807-7030>

Kaynakça

- Adler, R. P. ve Goggin, J. (2005). *What do we mean by civic engagement?* *Journal of Transformative Education*, (3), 236-252.
- Akbaba, B. ve Aksoy, B. (2019). Sosyal bilgilerde beceri eğitimi. İçinde B. Aksoy, B. Akbaba ve B. Kılcan (Ed.) Giriş. (s. X-XVII). Ankara: Pegem Akademi.
- Alabaş, Ç. (2018). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programlarında (1968-2018) sosyal katılım becerisinin yerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.
- Altınok, A. (2012). *Sosyal katılım faaliyetlerinin 12-14 yaş grubu öğrencilerinin sosyal problemlere olan duyarlılıklarına etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aksaray.
- Serhatoğlu, B. (2012). *Sosyal becerilerin kazanımı sürecinde örtük programın işlevi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Aksaray.
- Ceylan, Ö. (2017). *Anne baba tutumları ile çocuğun sosyalleşme süreci arasındaki ilişki: okul öncesi örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Coşkun, D. (2020). *Ortaokul sosyal bilgiler dersinde ve okul uygulamalarında sosyal katılım becerisinin geliştirilmesi sürecinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches* (2. Press). USA: SAGE Publications.
- Çelikkaya, T. (2011). *Sosyal bilgiler programında yer alan becerilerin kazandırılma düzeyi: öğretmen görüşleri*. Kastamonu Eğitim Dergisi, 19(3), 969-990.
- Deveci, H. (2005). *Sosyal bilgiler dersinde gazete kullanımı*. The Turkish Online Journal of Educational Technology, 4 (3), 159-166.
- DeRosier, M.E., Gilliom, M. (2007). *Effectiveness of a Parent Training Program for Improving Children's Social Behavior*. J Child Fam Stud, 16, 660-670 doi.org/10.1007/s10826-006-9114-1
- Erdoğan, E. (2019). Sosyal Bilgilerde Beceri Eğitimi. İçinde. B. Aksoy, B. Akbaba ve B. Kılcan (Ed.). Gözlem (s.199-219). Ankara: Pegem Akademi.
- Gallant K., Smale B. ve Arai S. (2010). *Civic engagement through mandatory community service: implications of serious leisure*. Journal of Leisure Research, 42(2), 181-201.
- Genç, S. ve Eryaman, Y. M. (2008). *Değişen değerler ve yeni eğitim paradigması*. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9 (1), 89-102.
- Göger, G. (2018). *Ebeveynlerin kişilik özellikler ile çocuklarının sosyal beceri ve problem davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Hasdemir, A. (2005). *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. Sosyal beceri eğitiminin lise öğrencilerinin utangaçlık düzeylerine etkisi*.
- Hayırsver, F. (2010). *Sosyal bilgiler ders, öğretmen kılavuz ve öğrenci çalışma kitaplarının sosyal bilgiler öğretim programında kazandırılması hedeflenen temel beceriler açısından değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kara Yılmaz, G. (2017). *İşbirlikli öğrenmenin ortaokul 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin akademik başarısına ve sosyal katılım becerisine etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Karatekin K., Kuş, Z. ve Merey, Z. (2014). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının çevre sorunlarının çözümünde sosyal katılımları*. Elementary Education Online, 13 (2), 345-361.
- Kaya, B. ve Ersoy, F. (2011). *Geleneksel sınıflarda sosyal bilgiler dersinde zaman içinde bilim ünitesinde aktif öğrenme yönteminin öğrenci başarısı ve tutumu üzerine etkisi*. Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi, 2(1), 92-103.
- Koster, M., Pijl, S. J., Nakken, H. ve Houten, E. V. (2010). *Social Participation of Students with Special Needs in Regular Primary Education in the Netherlands*. International Journal of Disability, Development and Education, 57(1), 59-75, doi: 10.1080/10349120903537905.
- Kozanoğlu, T. (2006). *Utangaçlıkla baş edebilme sosyal beceri eğitim programının ergenlerin utangaçlık düzeylerine etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Çukurova Sosyal Bilimler Enstitüsü. Adana.
- Krantz, M. (1982) *Sociometric awareness, social participation, and perceived popularity in preschool children*. Child Development, 53(2), 376-379.
- Ludlow, K. W (1993). *Social Studies via Social Participation: Crossing The Rubicon*. 10 Temmuz 2022 tarihinde <http://www.mun.ca/educ/faculty/mwatch/vol2/ludlow.html>. adresinden erişilmiştir.
- MEB (2018). Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (4. 5. 6. ve 7. sınıflar). Ankara: MEB.
- MEB. (2005). İlköğretim sosyal bilgiler dersi 4.-5. sınıflar öğretim programı (Taslak Basım). Ankara: MEB.
- Memişoğlu, H. ve Tarhan E. (2016) Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kavram öğretimine ilişkin görüşleri. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi,5(2), 6-20.

- Mutluer, C. (2013). *Sosyal bilgiler programlarında yer alan beceriler hakkında sosyal bilgiler öğretmen görüşleri (izmir menemen örneği)*. Turkish Studies- International Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 8(7), 355-362.
- Ocakçı, E. ve Samancı, O. (2018, Ekim). *İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Katılım Becerilerinin Değerlendirilmesi*. 7. Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumu 'nda sunulmuş bildiri, Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir.
- Öcal, A. ve Altınok A. (2012, Nisan). *Sosyal bilgiler eğitiminde bir sosyal duyarlılık aracı olarak aktif sosyal katılım*. Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, İstanbul.
- Özyürek, A. (2015). *Okul öncesi çocukların sosyal beceri düzeyleri ile anne tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Milli Eğitim Dergisi, (206), 106-120.
- Samancı O. ve Diş, O. (2014). *Sosyal becerileri zayıf olan ilkökul öğrencilerinin tutum ve davranışlarının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Kastamonu Eğitim Dergisi, 22(2), 573-590.
- Sazak Pinar, E. (2014). *Özel eğitim okullarında ve sınıflarında görev yapan öğretmenlerin sosyal beceri öğretimine ilişkin bilgi düzeyleri*. New World Sciences Academy- Education Sciences, 9 (1), 73-86.
- Seyhan, O. (2014). *Sosyal katılım kavramına ilişkin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının metafor durumları*. Researcher: Social Science Studies, 2(2), 34-43.
- Shuler, L. O. (2010). *Paths to active citizenship: the development of and connection between civic engagement involvement and attitudes in college students*. Yayınlanmamış doktora tezi. Boston College.
- Sömen, T. (2016). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğrencilere sosyal katılım becerisi kazandırma durumları*. Yayınlanmamış doktora tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Türnüklü, A. (2000). *Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilir nitel bir araştırma tekniği: görüşme*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 24(24), 543-559.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.



The Journal of International Social Science Education



ISSN: 2146-6297 (Online) Journal homepage: <https://www.dergipark.org.tr/en/pub/issej>

Opinions of class teachers on social participation skills

Ülkühan Şahin & Kadir Karatekin

To cite this article: Şahin, Ü., Karatekin, K., (2022). Sınıf öğretmenlerinin sosyal katılım becerisi hakkındaki görüşleri, *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 8(2), 375-412. DOI: 10.47615/issej.1165622

To link to this article: <https://doi.org/10.47615/issej.1165622>



© 2022 Ülkühan Şahin, Kadir Karatekin. Reprints and permissions: Authors have permission to share their article after it has been published in ISSEJ/The Journal of International Social Science Education, either in print or online as a First Edition


Highlights

Since the social participation skill is a skill that must be acquired/gained at an early age, the opinions and thoughts of the classroom teachers on this subject are of great importance. This study includes the thoughts of classroom teachers in the processes of defining, gaining and developing social participation skills; characteristics of students with high and low social participation skills, interaction and communication of students with their friends and teachers; reveals the effect of parental attitudes on social participation skills.

ISSEJ/The Journal of International Social Science Education is a double peer-reviewed online journal. This article can be used for research, teaching and private studies. Only the authors are responsible for the content of the article. The journal has the copyright of the articles. The publisher cannot be held liable for any loss, transaction, claim or damage arising directly or indirectly in connection with the use of the research material.

All authors are requested to disclose any actual or potential conflict of interest including any financial, personal or other relationships with other people or organizations regarding the submitted work.

Opinions of class teachers on social participation skills

Ülkühan ŞAHİN 

Health Services Vocational School, Ankara Yıldırım Beyazıt University, Ankara, 06760, Türkiye

Kadir KARATEKİN 

Faculty of Education, Kastamonu University, Kastamonu, 37150, Türkiye

ABSTRACT

Background: Social participation skill is a basic life skill that enables us to interact actively with our environment, thus contributing to social development. It is known that social participation skills affect children in an individual, social and academic sense. Therefore, since it is a skill that must be acquired/gained at an early age, the opinions and thoughts of classroom teachers on this subject are of great importance.

Objectives: In this study, it was aimed to determine the views of classroom teachers about social participation skills and their students' social participation skills.

Methods: The study was designed as a case study, one of the qualitative research methods. The semi-structured teacher interview form developed by the researcher was applied to 48 classroom teachers working in public and private primary schools in the central districts of Ankara province in the 2019/2020 academic year. Content analysis technique was used in the analysis of the data obtained from the interviews.

Results: It was determined that primary school teachers did not mention the sub-dimensions of social participation skills much, they saw social participation skill as a concept perceived in the classroom and school, and they mostly mentioned the socialization and communication dimension of social participation skill. It has been observed that the primary problem faced by teachers in helping their students gain social participation skills is that students are shy and shy. According to the teachers' views, the most common problems that parents face in helping their children acquire social participation skills are the worry that their parents cannot do what the children can do, and the financial impossibilities of the children's families.

Conclusions: Classroom teachers perceive social participation skills more as socialization and communication skills. According to the teachers, the personal characteristics of the students, their social relations, and the duration of their interaction with technology are effective on the social participation skills of the students. At the same time, the behavior of parents towards their children also affects their social participation skills positively or negatively.



ARTICLE HISTORY

Received 22 August 2022
 Accepted 12 October 2022

KEYWORDS

Social participation skill, skill, social studies, classroom teacher

Type of the paper
 Research article

CONTACT Ülkühan Şahin  ulkuhansahin@aybu.edu.tr  Sağlık Hizmetleri MYO, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, 06760, Türkiye

© 2022 Ülkühan Şahin, Kadir Karatekin

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>), which permits non-commercial re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited, and is not altered, transformed, or built upon in any way.

This article has been prepared by Ülkühan Şahin, under the supervision of Kadir Karatekin, from his Master's Thesis entitled "Opinions Of Class Teachers On Social Participation Skills".

Introduction

In order to ensure a sustainable society structure, the knowledge gained in the social studies course should be reflected in daily life through skills. Social studies is a very suitable course for this (Erdoğan, 2019). As a matter of fact, the social studies course, which is closely related to the social reality experienced, enables students to interact with their environment and other people in learning spaces inside and outside of the school; has undertaken the task of developing social participation skills, acquiring citizenship requirements of the society in which they live, and making them ready to become citizens (Deveci, 2005). Social participation skill, which is the subject of the research, is one of the skills specific to the social studies course and is one of the most fundamental skills to be gained within the scope of SBDÖP.

The social participation skill is a basic life skill and enables one to interact actively with one's environment. This aspect, it contributes to social progress. Social participation; It is the active participation of individuals in community life to improve conditions for others or to help shape the future of society (Adler & Goggin, 2005). The aims of social participation skills are indicated as; increasing the social sensitivity of students, dealing with social problems, developing solutions to problems, working collaboratively and individually in this process, to participate in some social studies so that they can take responsibility and carry out projects (Öcal & Altınok, 2012).

Social participation skills have great importance in all areas of children's lives and affect children psychologically, sociologically, and academically. In light of the information obtained from studies on the subject (Coşkun, 2020; Alabaş, 2018; Kara Yılmaz, 2017; Memişoğlu, 2016; Sömen, 2016; Seyhan, 2014; Karatekin, Kuş ve Merey, 2014; Çelikkaya, 2011; Altınok, 2012; Hayırsever, 2010; Shuler, 2010; Krantz, 1982), it is seen that many features are effective in the process of gaining social participation skills, as in other skills. Skills have taken their place in the 2018 SBDÖP, but it is seen that the social participation skill is only written in the program, as in other skills, and details about its teaching and application phase are not included. However, teachers, who are practitioners of this course, need to have certain knowledge and equipment to gain these skills. But, teachers do not have sufficient knowledge in term of teaching the basic skills in the program and problems in the process of gaining skills (Mutluer, 2013). For this reason, it is important to determine teachers' opinions about skills training in general and social participation skills, in terms of effectively gaining these skills for students.

Purpose

The aim of this research is to reveal the opinions of classroom teachers, who are responsible for providing their students with social participation skills within the scope of social studies course in 4th grade, about social participation skills.

Method

The research was designed as a case study, one of the qualitative research methods, to determine the teachers' thoughts about social participation skills. The study group of the research consists of 48 classroom teachers working in public and private primary schools affiliated with the Ministry of National Education in the central districts of Ankara in the 2019/2020 academic year. In the research, a semi-structured teacher interview form developed by the researcher was used to determine the teachers' thoughts about social participation skills. Content analysis technique was used in the analysis of the data obtained from the interviews with the teachers.

Results

Results and Comments on Classroom Teachers' Views on Social Participation Skills

Classroom teachers listed a total of 25 characteristics of students with high social participation skills. Among these features, the most emphasized features are demonstrating the skill of greeting, expressing positive and negative feelings in interpersonal relations and self-confidence, and the least emphasized feature is respecting different ideas.

Results and Comments on the Opinions of Classroom Teachers on the Characteristics of Students with Low Social Participation Skills

Classroom teachers listed a total of 20 characteristics of students with low social participation skills. Among these features, the most emphasized features are when he/she is asked to tell something, he/she gives short answers with short sentences and is introverted; the least emphasized feature is that he/she is insufficient to produce new ideas while expressing an opinion about them.

Results and Comments on the Opinions of Classroom Teachers on Friendship Relations of Students with High Social Participation Skills

Classroom teachers listed a total of 8 views on the friendship relations of students with high social participation skills. Among these opinions, the most common opinion is that he/she had good communication and interaction with his/her friends; the least common is that the social ones are more sincere with the social ones.

Results and Comments on the Opinions of Classroom Teachers on Friendship Relations of Students with Low Social Participation Skills

Classroom teachers expressed a total of 8 opinions about the friendship relations of students with low social participation skills. Among these opinions, the most emphasized opinions are those that have poor communication and interaction with their friends; the least emphasized view is that he/she is not preferred in games.

Results and Comments on the Communication / Interaction of Students with High Social Participation Skills with Teachers According to the Opinions of Classroom Teachers

Classroom teachers listed 4 characteristics in total regarding the communication and interaction of students with high social participation skills with their teachers. Among these features, the most emphasized features are he/she initiates and maintains communication with his/her teacher, has good interaction with his/her teacher, and expresses his/her problems to his/her teachers comfortably; the least emphasized feature is he/she offers solutions.

Results and Comments on the Communication and Interaction of Students with Low Social Participation Skills with Teachers According to the Opinions of Classroom Teachers

Classroom teachers listed a total of 5 characteristics related to the communication and interaction of students with low social participation skills with their teachers. Among these features, the most emphasized features are unable to initiate and maintain communication and wait for the first step from the teacher; the least emphasized feature is that he/she does not share his/her problems.

Results and Comments on Factors Affecting Social Participation Skills According to Classroom Teachers' Views

Classroom teachers listed 3 views in total that were effective on social participation skills. Personal characteristics and views of the family's attitudes and behaviors are emphasized the most, while the views of the teacher's attitudes and behaviors are emphasized the least.

Results and Comments on the Practices of Classroom Teachers for Students with Low Social Participation Skills

Classroom teachers listed a total of 14 opinions about their practices for students with low social participation skills. While the most emphasized views are I allow them to take part in certain days and weeks and I allow them to express themselves freely, the least emphasized views are the associations and organizations in the close circle with their families, I empathize with them and make them feel this.

According to Classroom Teachers' Views, Results, and Comments on the Practices of Teachers in and Out of School to Develop Students' Social Participation Skills

Classroom teachers have listed a total of 7 opinions about the practices they do in and out of school for students with low social participation skills. Among these opinions, the opinion that I make special assignments within the group is emphasized and the opinion that I try to use the skill design workshops in the school effectively is least emphasized.

Results and Comments on the Opinions of Classroom Teachers on the Problems Encountered in Gaining Social Participation Skills

It has been determined that primary school teachers have listed a total of 9 opinions

about the problems they encounter in gaining social participation skills. Among these views, the most emphasized are the self-conscious and shy attitudes of students; the least emphasized is that these students do not have enough time to act according to their individual differences.

Results and Comments on the Views of Classroom Teachers on the Effect of Parents on Gaining Social Participation Skills

Classroom teachers think that parents have an impact on their children to gain social participation skills. Parents' caring about their children's feelings and thoughts is the most repeated opinion by classroom teachers; judgmental parental attitude, which does not allow for mistakes, was the least repeated opinion.

Results and Comments on What Parents Should Do to Develop Their Children's Social Participation Skills According to the Opinions of Classroom Teachers

Classroom teachers have listed 16 views that parents can do to improve their children's social participation skills. The most emphasized views, giving children the task they can do and helping them to succeed while doing the task, appreciating the task when they succeed, and making the children feel confident in themselves; the least emphasized was that children communicate with other people under the supervision of their parents.

Results and Comments Regarding the Problems Parents Encounter in Gaining Social Participation Skills to Their Children According to the Opinions of Classroom Teachers

Classroom teachers gave a total of 9 opinions about the problems that parents face in gaining social participation skills for their children. Among these views, the most emphasized are the concerns that children cannot do what they can do, and the views of the family's financial impossibilities; the least emphasized view was that the parents living in the extended family remained passive.

Discussion and Conclusion

In the study, while defining social participation skills by classroom teachers, they repeated the statements of being willing to participate in activities and communicating easily with others; It was observed that they repeated the statements of doing activities independently and performing activities as a member of a group less frequently. Classroom teachers see the social participation skill as a concept that is perceived in the classroom and the school, and they emphasize the socialization and communication dimension of the social participation skill the most. Although being included in a group and adapting to group dynamics are among the prominent sub-dimensions of social participation skills, it is an unexpected result that teachers mentioned at least this sub-dimension.

It was observed that teachers answered the characteristics of students with high and low social participation skills by moving away from the sub-dimensions of social participation skills, mostly through personal characteristics and communication

skills.

While classroom teachers see the personal characteristics of the students and the attitudes and behaviors of the family as effective on social participation skills; on the other hand, they see the teacher's attitudes and behaviors as less effective.

In line with the answers of the teachers, it is seen that the students mostly benefit from the latent curriculum to improve their social participation skills. The study shows that the teachers respond to the sub-dimension of social participation skills mostly by generating ideas on issues that concern their immediate environment and society, conveying these ideas to those around them, interviewing, discussing, planning, and taking action. However, teachers were expected to repeat other dimensions of social participation skills while answering this question. Because there are many things that teachers can do for students with low social participation skills. According to Ludlow (1993), these skills can be listed as follows; enable students to help the community and people, attend law court hearings, community town/city council meetings, government building meetings, constitutional debates, etc. participation, to prepare a campaign brochure (removal of historical buildings, waste disposal, etc.) to support an important issue.

In the research, the primary problem faced by classroom teachers in gaining social participation skills is that students behave shyly and timidly. In order to solve this problem, it is necessary for teachers to implement programs that will enable their students to cope with shyness.

Classroom teachers think that parents have an impact on their children to gain social participation skills. As a matter of fact, Göğçer (2018) determined that there is a significant relationship between the personality traits of parents and their children's social skills.

Classroom teachers gave more place to the views of parents to develop their children's social participation skills, "give children tasks they can do, help them succeed while doing tasks, appreciate when they succeed in tasks, and make children feel self-confident". The least stated opinion was "to communicate with other people under the supervision of parents". When we look at the opinions of the teachers, it is seen that parents expect them to have a democratic family attitude towards their children.

In the research, primary school teachers see the most common problem that parents face in gaining social participation skills to their children, as "the parents' concerns about what the children can do and the financial impossibilities of the children's families".

Implication and Suggestions

- Detailed information on how to gain social participation skills for students can be included in the curricula.
- Teachers can make effective and careful use of the hidden curriculum to develop their students' social participation skills.

- Teachers can include social participation skills in homework by developing projects with their students in and out of school to improve their students' social participation skills.
- Teachers can give more space to social skills training and activities that include group interaction inside and outside the classroom, with the help of the school's psychological counseling and guidance teachers for students who are shy and not assertive.
- Family education can be given importance to increase the influence of parents on their children's social participation skills.

Research Limitations and Future Research

This study was conducted in the 2019/2020 academic year, a semi-structured interview form was prepared to determine the views of 48 classroom teachers working in public and private primary schools affiliated with the Ministry of National Education in the central districts of Ankara, about the social participation skills of their students and their students' gaining social participation skills, and the participant's responses to the questions. Limited to answers. When these limitations are taken into account, it will contribute to the field by conducting studies of similar depth with classroom teachers working in different regions.

Author Contributions

Developing the working idea Ü.Ş. and K.K.; methodologically designed by K.K.; negotiations Ü.Ş.; data and resource collection, Ü.Ş.; interpretation of findings, Ü.Ş., K.K.; writing—review and correction, Ü.Ş., K.K. All authors have read and accepted the published version of the article.

Publication Ethics

This article was produced from the Master's Thesis titled "Examination of primary school fourth-grade students' acquisition of social participation skills" prepared by Ülkühan Şahin under the supervision of Kadir Karatekin. The participants were informed about the subject and aims of the research. A statement was made regarding the confidentiality of personal information and interview content and that the data would not be used for any reason other than research, and a consent form was prepared. Ethics committee approval with decision number 2022.10.15 was obtained from Ankara Yıldırım Beyazıt University for the research.

Funding

This research received no external funding.

ORCID

Ülkühan ŞAHİN  <https://orcid.org/0000-0003-3822-0829>

Kadir KARATEKİN  <https://orcid.org/0000-0003-3807-7030>

References

- Adler, R. P. ve Goggin, J. (2005). *What do we mean by civic engagement?* *Journal of Transformative Education*, (3), 236-252.
- Akbaba, B. ve Aksoy, B. (2019). Sosyal bilgilerde beceri eğitimi. İçinde B. Aksoy, B. Akbaba ve B. Kılcan (Ed.) Giriş. (s. X-XVII). Ankara: Pegem Akademi.
- Alabaş, Ç. (2018). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programlarında (1968-2018) sosyal katılım becerisinin yerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.
- Altınok, A. (2012). *Sosyal katılım faaliyetlerinin 12-14 yaş grubu öğrencilerinin sosyal problemlere olan duyarlılıklarına etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aksaray.
- Serhatoğlu, B. (2012). *Sosyal becerilerin kazanımı sürecinde örtük programın işlevi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Aksaray.
- Ceylan, Ö. (2017). *Anne baba tutumları ile çocuğun sosyalleşme süreci arasındaki ilişki: okul öncesi örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Coşkun, D. (2020). *Ortaokul sosyal bilgiler dersinde ve okul uygulamalarında sosyal katılım becerisinin geliştirilmesi sürecinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches* (2. Press). USA: SAGE Publications.
- Çelikkaya, T. (2011). *Sosyal bilgiler programında yer alan becerilerin kazandırılma düzeyi: öğretmen görüşleri*. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(3), 969-990.
- Deveci, H. (2005). *Sosyal bilgiler dersinde gazete kullanımı*. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 4 (3), 159-166.
- DeRosier, M.E., Gilliom, M. (2007). *Effectiveness of a Parent Training Program for Improving Children's Social Behavior*. *J Child Fam Stud*, 16, 660-670 doi.org/10.1007/s10826-006-9114-1
- Erdoğan, E. (2019). Sosyal Bilgilerde Beceri Eğitimi. İçinde B. Aksoy, B. Akbaba ve B. Kılcan (Ed.). Gözlem (s.199-219). Ankara: Pegem Akademi.
- Gallant K., Smale B. ve Arai S. (2010). *Civic engagement through mandatory community service: implications of serious leisure*. *Journal of Leisure Research*, 42(2), 181-201.
- Genç, S. ve Eryaman, Y. M. (2008). *Değişen değerler ve yeni eğitim paradigması*. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (1), 89-102.
- Göğer, G. (2018). *Ebeveynlerin kişilik özellikler ile çocuklarının sosyal beceri ve problem davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Hasdemir, A. (2005). *Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. Sosyal beceri eğitiminin lise öğrencilerinin utangaçlık düzeylerine etkisi*.
- Hayırsöver, F. (2010). *Sosyal bilgiler ders, öğretmen kılavuz ve öğrenci çalışma kitaplarının sosyal bilgiler öğretim programında kazandırılması hedeflenen temel beceriler açısından değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kara Yılmaz, G. (2017). *İşbirlikli öğrenmenin ortaokul 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin akademik başarısına ve sosyal katılım becerisine etkisi*. Yayınlanmamış

- yüksek lisans tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Karatekin K., Kuş, Z. ve Merey, Z. (2014). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının çevre sorunlarının çözümünde sosyal katılımları*. Elementary Education Online, 13 (2), 345-361.
- Kaya, B. ve Ersoy, F. (2011). *Geleneksel sınıflarda sosyal bilgiler dersinde zaman içinde bilim ünitesinde aktif öğrenme yönteminin öğrenci başarısı ve tutumu üzerine etkisi*. Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi, 2(1), 92-103.
- Koster, M., Pijl, S. J., Nakken, H. ve Houten, E. V. (2010). *Social Participation of Students with Special Needs in Regular Primary Education in the Netherlands*. International Journal of Disability, Development and Education, 57(1), 59-75, doi: 10.1080/10349120903537905.
- Kozanoğlu, T. (2006). *Utangaçlıkla baş edebilme sosyal beceri eğitim programının ergenlerin utangaçlık düzeylerine etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Çukurova Sosyal Bilimler Enstitüsü. Adana.
- Krantz, M. (1982) *Sociometric awareness, social participation, and perceived popularity in preschool children*. Child Development, 53(2), 376-379.
- Ludlow, K. W (1993). *Social Studies via Social Participation: Crossing The Rubicon*. 10 Temmuz 2022 tarihinde <http://www.mun.ca/educ/faculty/mwatch/vol2/ludlow.html>. adresinden erişilmiştir.
- MEB (2018). Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (4. 5. 6. ve 7. sınıflar). Ankara: MEB.
- MEB. (2005). İlköğretim sosyal bilgiler dersi 4.-5. sınıflar öğretim programı (Taslak Basım). Ankara: MEB.
- Memişoğlu, H. ve Tarhan E. (2016) Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kavram öğretimine ilişkin görüşleri. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi,5(2), 6-20.
- Mutluer, C. (2013). *Sosyal bilgiler programlarında yer alan beceriler hakkında sosyal bilgiler öğretmen görüşleri (izmir menemen örneği)*. Turkish Studies- International Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 8(7), 355-362.
- Ocakı, E. ve Samancı, O. (2018, Ekim). *İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Katılım Becerilerinin Değerlendirilmesi*. 7. Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Sempozyumu 'nda sunulmuş bildiri, Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir.
- Öcal, A. ve Altınok A. (2012, Nisan). *Sosyal bilgiler eğitiminde bir sosyal duyarlılık aracı olarak aktif sosyal katılım*. Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Sempozyumu 'nda sunulmuş bildiri, İstanbul.
- Özyürek, A. (2015). *Okul öncesi çocukların sosyal beceri düzeyleri ile anne tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Milli Eğitim Dergisi, (206), 106-120.
- Samancı O. ve Diş, O. (2014). *Sosyal becerileri zayıf olan ilkökul öğrencilerinin tutum ve davranışlarının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Kastamonu Eğitim Dergisi, 22(2), 573-590.
- Sazak Pınar, E. (2014). *Özel eğitim okullarında ve sınıflarında görev yapan öğretmenlerin sosyal beceri öğretimine ilişkin bilgi düzeyleri*. New World Sciences Academy- Education Sciences, 9 (1), 73-86.
- Seyhan, O. (2014). *Sosyal katılım kavramına ilişkin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının metafor durumları*. Researcher: Social Science Studies,2(2), 34-43.
- Shuler, L. O. (2010). *Paths to active citizenship: the development of and connection between civic engagement involvement and attitudes in college students*. Yayınlanmamış doktora tezi. Boston College.
- Sömen, T. (2016). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğrencilere sosyal katılım becerisi kazandırma durumları*. Yayınlanmamış doktora tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim

Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Türnüklü, A. (2000). *Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilcek nitel bir araştırma tekniği: görüşme*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 24(24), 543-559.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.